

వర్ణాంతర వివాహ శాసనము.

చెన్నపురి పశ్చిమ యుత్సాహము.

పశ్చిమ గారి వర్ణాంతర వివాహ శాసనమునకు తమ పరిపూర్ణంగా కారమును ఆవిడమును తెలియబరచుటకై నిన్న సాయంత్రము 5 గంటలకు పచ్చయప్ప కళాశాల భవనము నందు చెన్నపురిలోని హిందూపాఠశాల సమావేశమైరి. తత్సమావేశమునకు పరపూర్ణోత్సాహంతో కలసి యువకు లకు విద్యాభ్యాసము బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతర ప్రజాభిముఖము పెట్టమంది విశ్వసించిరి. రాత్రిపూర్వము పిట్టి త్యాగరాజు శ్రేష్ఠి గారి కార్యక్రమము జరిగింది.

అధ్యక్షులు శ్రీ భోజేశ్వరునిగారి ముచ్చటించి తాము కొన్ని సంవత్సరముల క్రిందట అధ్యక్షులమునంజీ బాగుగారిచే ప్రతిపాదించి బడిన శాసనమును ఖండించుటకు సమావేశమయితిమని నుడిచిరి. తిరిగి పశ్చిమ గారి శాసనము నామోదించి బలపరచుటకు మనము సమావేశమయితిమి. బాగుగారి శాసనము హిందూవులకు, మహమ్మదీయులకు, క్రైస్తవులకును అంతర్జాతీయ వివాహములను కల్పించుటకు ఏర్పడుటచేసింది. కాని పశ్చిమ గారి శాసనము హిందూవులలోనే వివిధవర్ణముల వారికిని వివాహములను బలపరచుటకు ఏర్పడుటచేసింది. ఆ శాసనమునకు దీనికిని గల భ్యత్యాస మిదియే. ఆ శాసనము నామోదించుట కింకను కాల మాసములు కాలేదని దీలించి ఉపన్యాసము లభ్యుదాశాసనమును ఖండించిరి. కాలప్రవాహమునందు నానాటికి మానవులు కలగుచున్నదిగాన యింకను చేతులు చేయి క ఆ శాసనము నామోదించ బడునట్లు చేయవలెను. చేదముల నాటి కాలమునందుగూడ వర్ణాశ్రయభేదములు లేవు. రామాయణ కాలమునందు వర్ణాశ్రయములు గురించి క్లిరాములవారిచే కొద్దిగ చెప్పబడినది. బిట్టిమ కలికాలము ముగిసినను స్థాపించబడిన 150 సంవత్సరముల క్రిందము మనదేశ పరిస్థితులను శారతీయులందును విశేషమైన మార్పులు కలిగినవి. ఆమార్పులకులన బ్రాహ్మణులలోగూడ పెట్టమంది యీ శాసనము సంగీకరించుటకై సంసిద్ధులై యున్నారు. వారుగూడ రానురాను పూర్వవారముల కదలిక వివాహముల కలంబించి యున్నారు. పరిస్థితులందు మార్పులు గలుగుటకులన పూర్వము బ్రాహ్మణులకే నాకరులుగ పరిగణించబడు మాత్రము ప్రస్తుత కాలమునందు నాకరులుగ లేక తమస్వత్వము మార్చుకొని యున్నారు. కలియుగమునందు వర్ణసంకరము కలుగునని పూర్వము లచే నూచింపబడినది. ఇప్పుటికి కలియుగము గడచి రివేల సంవత్సరములు కావచ్చుచున్నది. కాబట్టి తప్పక మనపురోధి వృద్ధికోరకు వర్ణసంకరము జరిగియే తీరవలెను. అట్టి వర్ణసంకరము పశ్చిమ గారి శాసనము కలన సుసాధ్యము కాగలదు.

మనమందరమునుగూడ స్వరాజ్య సంపాదనకై పాటుపడుచున్నాము. అట్టిసంపాదనమందు మనమందరమును మనయొక్క విభేదములను రూపుమాపుకొని సోదరులవలె కలసి మెలసి ఏకగ్రీవముగ కార్యదీక్షలును పాటుపడవలయును. ఇప్పుడు ఎచ్చటకాచినను “స్వరాజ్యము” “స్వయంసిద్ధియనూత్రియ” అను భవనము చెలరేగుచున్నవి. ఆవినిసెంటుమ్యుయి టీవల మువ్వకొని పున భారతీయు లాత్మపరిత్యాగమును జేయవలసిన యావశ్యకతనుగూర్చి బోధించెను. కాబట్టి మనమందరమునుగూడ అత్మపరిత్యాగములంబడునకు సమకట్టవలయును. అత్మపరిత్యాగమునకులన బ్రాత్యగ్రామములనను జపానుదేశము అత్యంతమహోన్నతదేశమనచ్చి భవభావ్యసంపదలతో నలరారుచున్నది. జపానుదేశమునకు తమ జాతిమతభేదములను రూపుమాపుకొని, సోదరభావమును వికమత్వమును వెంపొందించి సర్వవిషయములందును సమత్వము జేర్పరచుకొని తమ పరిశ్రమలను, కళలను, విజ్ఞానమును మొదలైనవాని నన్నిటిని సర్వవిషయములను అభివృద్ధి జేసింపగలిగిరి. అటులేమన బ్రాహ్మణసోదరులగుగాడ మనలనుకూడా యాముగ తొలగిపోక మనతోజేరి సోదరభావముతో పునజేసినయెడల వారును మనమును కూడ ఏకముగ పాటుపడి సంపాదించిన స్వపరిపాలనా ఫలము ననుభవించగలము.

తీర్మానము.

సి. జె. పశ్చిమ గారు సామ్రాజ్య శాసనసభలో ప్రవేశపెట్టిన వర్ణాంతరవివాహ శాసనమునకు సభవారు తమమనఃపూర్వకమైన ఆమోదము నిచ్చుచున్నారు. హిందూవులలో వివిధవర్ణములవారికి వివాహములను బలపరచినయెడల వారి యందును వర్ణాశ్రయ విభేదములు క్రమముగ నుపసోగియి,

ఏకత్వమును సంఘీభావమును ఏర్పడి వారి పురోధివృద్ధికి నిరోధదాయకమును నంతు విత భావమును రూపుమాపి సాంఘిక, రాజకీయ, ఆర్థికాభివృద్ధికి తోడ్పడగల దని సభవారిభిప్రాయపడిరి.

తీర్మానమును కె. పి. పద్మనాభపిళ్ల గారు సహాదించి అట్టివివాహములు కాన్త్రవిధ్యము లని మన ప్రతిపూతకులు నచించెదమని నుడిచిరి. మన కాన్త్రములందు ఏమాధానలంబున కైనను మాత్రములు కనబడగలవు. అవి వివిధమైన మనుజులచే వివిధకాలములందు రచింపబడినవి. ఇరువదన కల్యాణము నందు మనము వానికి కట్టుబడియుండ నగునరములేదు. కాలము వివరీతముగ మార్పు జెందుచున్నది. మన మభివృద్ధి గాంచవలయునెడల కాలముతోబాటు మనముకూడ మార్పుజెందుచుండవలయును. కాబట్టి ప్రస్తుతపరిస్థితులలో అట్టిశాసన మొకటుండు ఉత్తమతావశ్యకము.

ఎన్. దొరస్వామయ్యగారు తీర్మానమును బలపరచి అటువంటి శాసనము మనకు లాభమును కలిగించుటకు యత్నించుచున్నపుడు మన మాలాభమును తప్పక యనుభవించవలయునని నుడిచిరి. శాసనమునకు ప్రతిపక్షమువారు అయ్యది హిందూధర్మములకు విరుద్ధముగ నున్నదనియు, దాని సంగీకరించిన హిందూమతమునకు పునాదియైన వర్ణాశ్రయ భర్మముల నేర్పన పూర్తిగ వెలించుననియు వాక్కుచుచున్నారు. హిందూమతమునకు ప్రధానమైన దొక్క వర్ణాశ్రయభర్మములేవా? అని నశించినపో హిందూమతమంతయు నశించిపోవువా? హిందూ మతాదర్శము లింతకంటెను నవనోత్పన్నములైనవి గావా? రామకృష్ణ పరమహంస మొదలైన మహానూనాపు లేమని నచించిరి. వారికి వర్ణాశ్రయ భేదములున్నవా? మరియు ఈవర్ణాశ్రయ భర్మముల యాధిక్యము ఒక కాలమునందు మెచ్చుకొను మరియు కాలమునందు తక్కువకొను నుండెడిది. కాబట్టి యిటువంటి అప్రధానమైన వర్ణాశ్రయ భర్మములే, హిందూమతభర్మములకు ప్రధానమైన అంశములని నచించుట కేవల మన్యామును. శాసనము ఒక బ్రాహ్మణులకేగాక తదితరవర్ణములవారికి గూడ సమానముగ బాధకులకలిగించుచున్నది. బాధనుండిగాని సౌఖ్యమొడగూడనేరదు. కాబట్టి మన మీ శాసనమును తప్పక ఆహ్వానింపవలెను

టి. ఎన్. రాజగోపాలయ్యగారు శాసనము తరతరములనుండియు వచ్చుచున్న పెట్టుసాంఘిక దోషములను పాఠశాల పూర్వవార పరాయణులయొక్క అధికారబలము తొలగించి యువకులకు తమ యిచ్చనచ్చినట్లు వివాహముల చేసినాటుకు స్వేచ్ఛాస్వాతంత్ర్యము లొడగూర్చగలదుగాన దానినందరము ప్రీతితో నాహ్వానింపవలయు నని నుడిచిరి.

కె. వి. కుందరెడ్డిగారు, సి. ఎన్. రామయ్యగారు, ఎన్. సోమసుందరం పిళ్లగారు, అలమేలు సంగమ్యుగారును కూడ తీర్మానమును బలపరచిరి.

అధ్యక్షులు తీర్మానమును వోటునకు చేయుచు దానికి ప్రతిపూతముగ నెనైనను మాట్లాడ నిచ్చగింపవో యుండునకువచ్చి మాట్లాడవచ్చుననియు అట్లుమాట్లాడుటకు వారి కక కాళ మొనుగబడుననియు నుడిచిరి. కాని ఎవరును ప్రతిపూతముగ మాట్లాడలేదు.

తీర్మానము కరతాళవ్యవహారో సర్వజనాంగీ కృతమయ్యె.

పిమ్మట అతీర్మానమును రాజప్రతిభిగారికిని చెన్నపురి గవర్నరుగారికిని కూడ పంపుటకు తీర్మానింపబడినది.

మెక్కా తీర్థయాత్రకులు:—తీర్థయాత్రకులు యథచ్ఛగ మెకపాటేమియాకు పోవచ్చునని నైవ్యాధిపతిగారు, పృథుత్వప్రతినిధియు ప్రకటించిరి. తీర్థయాత్రకులు తమలో ఒకరిని ఒక యజమానిగ నేర్పరుచుకొని అల్లులు లేకుండగ తీర్థయాత్ర జరుపవలయును. అల్లులేనేని జరిగిన ఈ యజమాని ఉత్తరవాది యగును. పీను కేవలము తీర్థయాత్రాపరతేయని ప్రభుత్వప్రతినిధి ప్రవసరచరలయును. బహుశా ప్రవేశించు తీర్థయాత్రకులు యూఫరటిసు నదిమీదుగ పోవలయును. త్రైగినును దాటుటకు పీను లేదు.

ఇదివరలో ఉక్కుసరకులు తదితరసామగ్రియై యధాపరికరముల అధికారులు చేసిన నిషేధపు టుక్రమవులను 9-వ తేదినండి తీసివైచిరి.

బర్మాలో విహూచి విస్తారముగ నున్నది. 278 గురు పీడితులైరి. నవంబరు 80 తేదీతో అంత్యముగ ఈ వారములో 248 ముగ్గురు మృతులైరి.

సమకాలికాభిప్రాయములు

తిలకుగారిని సంధిసభ కంపుట

కొన్ని అంశములను గూర్చి యావద్భారతసంఘసభ్యులేమి యభిప్రాయము లిచ్చునదియు తెలియజేయుదని గోరుచు దేశీయసభా కార్యదర్శి సి. పి. రామస్వామి అయ్యగారు రాజప్రకటనము నంపిరి. ఆ అంశములం దీక్రింది దొకటి. రానున్న సంధిసభకు తిలకు గారిని హిందూదేశ ప్రతినిధిగ నియోజింపవలయునని దొరతనమువారిని గోరుట. ఇతర అంశములు యూరపులు జిల్లా సంఘమువారు కోరగ రాష్ట్రీయసభా కార్యదర్శి విత్రింపసాగెను. క్రిందటి సోమవారమునాడు జరిగిన వంగ రాష్ట్రీయసభయం దీయంశము విచారింపబడెను. వారు యావద్భారత సంఘ సభ్యుల నిండువిషయమై తప్పకుండ తగిన ప్రయత్నములను జేసి హిందూదేశపు దొరతనమువారికి ప్రాయశ్చలయు ననిరి. హిందూదేశము తప్పకుండ తిలకు గారిచే తన ప్రతినిధిగా సంధిసభ కంపవలయునని వాగ పూయనందలి “యంగు పేటియటు” వీర్లు మగు ప్రధాన వ్యాసము వ్యాసినది. హిందూదేశలాభార్థము వాదన చేయుటలో తిలకుమహాశయుడే యెంతయు తగినవాడని నిరూపకముగ జెప్పవచ్చును. అంతకంటె నెక్కుడు సామర్థ్యము గల మనిషి హిందూదేశముండెచ్చటను గానరాడు. మరియు నతని పరిపూర్ణముగ విశ్వ సింహుచ్చును. ఈ మహాభారతనామమనే సంధిసభ కంపవలయునని హిందూదేశమంతయు నిశ్చలచింతతో దొరతనమువారిని గోరవచ్చును. హిందూదేశ దొరతనమువారు సలహాను విందురాయను సంగతితో మనకు జోకయ్యులేదు. జాతీయ వాదులయెడ వారు గవరచుచున్న భరింపజేయవలె—సంస్కరణ సభలందొక డైరప్రతినిధ్యము గాంచకుండుటకుబట్టియే దాని నూహించును—వారు తిలకుగారి చేరు సంగీకరింతురటలు కేమాత్రపు అనకాకమును లేదు. అయినప్పటికిని మన భర్మమును మనము నిర్వృత్తింపవలయును. భారతీయులందరును నైకకంఠ్యముగ తిలకు మహాశయునే తమ ప్రతినిధిగ సంధిసభకు బంపవలయునని కోరవలయును. సంధిసభ ప్రతినిధులను గూర్చి అభిప్రాయభేదములు విశేషముగ గన్పట్టుచున్నవి. సర్. ఎన్. పి. సింహగారా వదికి నియమింపబడలేదు. అతడు సామ్రాజ్యసభకు జోయెను. కలసజేశములు, హిందూదేశములు, ఈజిప్టు, మెసపొటేమియా మొదలగువాని విషయముల సభలో తర్కింపబడును. అచ్చటనే సంధిసభలో జరుగజోవు అంశములు తర్కింపబడి నిర్ధారణ చేయబడవచ్చును. పిమ్మట వా సభవారు సంధిసభా ప్రతినిధుల నెత్తుకొనుదురు. ఆ సమయమున నెక్కుడు మేధాసంపన్నతయు, రాజకీయ నిపుణతయు గలవా రెత్తుకొనబడవచ్చును. దొరతనమువారి అభిప్రాయముల కలవడియుండుటచే సింహగారు నట్టి ప్రతినిధులలో నొకరుగ నెత్తుకొనబడవచ్చును. అంతయు గాని పాలకుల యభిప్రాయములకును తమ యభిప్రాయములకును అత్యంతభేదము గల తిలకు గారిని దొరతనమువారు సంగీకరించునట్లు గానింపను. అయినప్పటికిని మన కేలనియు “చెవిటి వానిమొందర కంఠాదినట్లే” యగునని తెలిసినను తిలకు గారిని ఎన్నుకొనవలయునని మన స్వస్వమును కోరి తీరవలయును.—అమృతబజారు పత్రిక

బొంబయి అభివృద్ధి సంఘము:—గత ఫిబ్రవరి మాసములో కార్పొరేషను సభ్యుడుగనున్న మా॥ సర్. ఇబ్రహీం రహీంతుల్లాగారు బొంబయి అభివృద్ధి సంఘముయొక్క అధికారమును ఆసంఘపు పతలను కార్పొరేషనువారి స్వాధీనము చేయవలయునని ప్రభుత్వమువారిని కోరవలయునని నిశ్చయించుకొనిరి. దీనిని గురించి కార్పొరేషనువారు రాజ ఉపసంఘముగ జేరి ప్రభుత్వమువారి కోరికపై ప్రిశ్చితమును తయారుజేసిరి. ఇయ్యది గవర్నరుగారికి సమర్పింపబడినది. ప్రభుత్వసాధారణకాళా కార్యదర్శిగారినుండి బొంబయి కార్పొరేషను అధ్యక్షులు ఈక్రింది ప్రత్యుత్తరమును అందుకొనిరి:—“1918 సం॥ ఫిబ్రవరి 12 తేదీని మీరింపిన కాబు అందినది. దొరతనమువారి పీను కోరిన ప్రకారము బొంబయి నగరాభివృద్ధి సంఘమువారి అధికారమును, విద్యుత్ కర్మములను మీకు స్వాధీనము జేయుటకు అంగీకరించిరి. కాని ఈవిషయము ఇండియా దొరతనము వారిని కోరుటకు ముందు కొన్ని విషయములను సవిస్తరముగ చర్చింపవలసి యున్నది. దీనికోక మార్గమును చూపుచున్నారము. మీరు 50 గురు ప్రతినిధులను పేర్కొనవలయును. పీను బొంబయిరాష్ట్రపు ప్రభుత్వముతో ముందుగ ఈ విషయములను చర్చింపవలయును. ఈ చర్చయందు మునిసిపల్ కమిషనరుగూడ పాల్గొనుటకు ఆహ్వానింపవలయును.”

బెజవాడ పురమండలములో

బహిరంగ సభ.

విశేషార్థమున.

బెజవాడ దివిజ్ కాంగ్రెసు కమిటీ స్వరాజ్యమును
యాజమాన్యముక్రింద 8-12-18 తేది ఆదివారము సాయం
ప్ర. 80 గంటలకు బెజవాడ ఎడ్యుకేషన్ పురమండలమునందు
బహిరంగ సభ జరిగెను:—ఆంధ్ర రాష్ట్ర కాంగ్రెసు కమి
టీ కార్యకర్తలు వచ్చిన వెళ్ళుమంది ఆంధ్ర ప్రభుత్వము సభ
సలహాదారులు, పురజనులలోను బెజవాడ దివిజములోని గ్రామ
ములనుండివచ్చిన ప్రతినిధులలోను పురమండలము నిండిపోయె
ను. స్వరాజ్యసమితికార్యదర్శి శ్రీ యుత కొండవల్లి శ్రీ గారు
చంద్రారావుగారు కార్యదర్శియైననుగూర్చి చెప్పి నుప్రసన్న ఆం
ధ్రవాసుకులగు శ్రీయుత కొండవల్లి వెంకటేశ్వర్య పంతులు
గారిని అగ్రాసనాధిపత్యము వహింపగోరి. శ్రీయుతకుర్చుపా
టి నుండరకరావుగారు (నందిగూరు) ఆమోదించగా శ్రీ వెం
కటేశ్వర్య పంతులుగా అగ్రాసనాధిపత్యము వహించిరి. వారి
ప్రారంభోపన్యాసమైన తరువాత బెజవాడ ప్రభుత్వమువారికిని
మిత్రముండలివారికిని కలిగినజయమునకు ఆభివందించు తీర్మా
నము అగ్రాసనాధిపతిగారు పాఠపాఠముగా సభ్యులు కరితాళధ్వ
నులతో ఏక గీతముగా సంగీతించిరి. అటుపిమ్మట కృష్ణా గో
దావరి డెల్టాక్రిందను మెట్టతాలూకాలలోను పల్లపుభూముల
నీటితీరుతమార్పునుగూర్చి దొరతనమువారు ప్రచురించిన జి. ఓ.
(ఉత్తర) అనంతరమనియు రయితులకు మిక్కిలి వాదకరము
నియు అందులకు నీటితీరుత ఎక్కువయు రయితులకు నష్టము
ను అకాలియు కలుగుచున్నవనియు వెంటనే దానిని దొర
తనమువారు ఉపసంహరించుకొనవలయు ననెడి తీర్మానమును
శ్రీయుత కార్యదర్శి నరసింహం గారు (భీమవరం)
మిక్కిలి విపులమయివట్టియు మనోహరమయివట్టియు ఉప
న్యాసముతో నుపపాదించిరి. ఆంధ్రమహాజన స్థాయిసంఘ
సహాయకార్యదర్శి శ్రీయుత వెలగపూడి నుబ్బారావు గారు
చక్కని యుపన్యాసముతో ఆమోదించిరి. శ్రీయుత బండి
బుచ్చయ్య చాదరిగారు (వల్లూరుపాలెం) తీర్మానమును బల
పర్చుచు గంభీరోపన్యాసమిచ్చిరి. ప్రజల ఇబ్బందులు తొల
గించుటకు మార్గ వర్తకస్వభావమును చూసి నీటితీరుతను
పెంచుచేసి ఎక్కువలాభమును పొందవచ్చునుట దొర
తనపున్యాసము కాదనియు మనమోలను వివర నీటితీరుత
నెక్కడు చేసినయెడల సాత్వికనిరోధతర మనలంబించి
నీటితీరుతను చెల్లించుట మానివేయవలసియున్న దనియు వీరు
చెప్పినపుడు సభ్యులు కరితాళధ్వనులు చేసిరి.
ఈ తీర్మాన మేకగీతముగా సంగీతించి బడిను.
మిత్రముండలికి జయముగలిగి సంధిజయము ఈ సం
తోషసమయమునందు హిందూదేశములోని ప్రజలలో ఆనంద
మును కాలిని కృష్ణతన వెలకొల్పటకు వెంటనే రాజ
కీయ దోషానివారములను చరణ తేటయిండ్ల నిష్పంధావాసకత్తు
ననుభవించు చున్నవారినిందరిని రాజకీయపు నేరములకు శిక్షిం
పబడి శిక్ష ననుభవించుచున్నవారి నందరిని విడుదలచేయవలె
నని దొరతనమువారిని కోరుతీర్మానమును శ్రీయుతవేదవరపు
రామదాసుపంతులుగారు (చదరాసు) ఉపపాదించిరి. మహా
వృద్ధుల, యౌవనము, కాయకుండరచక్రవర్తి, దర్శి చంద్రయ్య
మొదలగు గొప్పదేశాధిపతులు నాయకులు వెళ్ళుమంది
అక్రమముగాను విచారణలేకుండను నిర్బంధితులై యున్నా
రనియు అరెస్టెడ్లుగాను లజపతిరాయగారు మొదలగు ప్ర
భుత్వము విశేషముల పాలెపోవ: సమయము దనియు స్వరాజ్య
మును పొందుటకు చేయు కృషి కాస్త్రీ) య
మయినదని దొర తనము వారు ఆంధ్ర 20
వ తేది ప్రకటనముద్వారా ఒప్పుకొనినతరువాత ఇదివరకు స్వ
రాజ్యకృషిలో శిక్షింపబడినవారిని విడుదలచేయుట సమంజస
మనియు రాజకీయములనుండి విడుదలచేయుటలైన పు
జలకు దొరతనమునందు విశ్వాసమును (వేసుము పెంచు
ననియు వీరి హృదయరంజకముగ ఉపన్యాసమునందు చెప్పిరి.
ఈ తీర్మానమును శ్రీయుత మహావృద్ధులుగూడ మొహదీక్షనా
పేరుగారు (బాగినదారు) ఆమోదించిరి. అందరిచే ఏకగ్రీవ
ముగా నొప్పకొనబడిన.

శ్రీయుత వల్లూరు నూర్యనారాయణ రావు గారు
(బందరు) కిక్కిన దేశములలో బాటు సమాజముగ రాబోవు
సంధిసభలో పురాతనకాలమునుండి నాగరికతకు ప్రసిద్ధి
కెక్కిన భరణివర్ణమునకు కూడ స్వయంస్థమునాత్రియము
సంపూర్ణముగా వర్తింపజేసి బొంబాయి నగరమందు జరిగిన

(ప్రత్యేక కేసులనుచూడ) సభలోను అఖిల భారత మహమ్మ
దీయ సభలోను తీర్మానించబడిన సంస్కరములవైపును కనిపి
పక్షముగా మనదేశమునకు వెంటనే ప్రసాదించవలె నని దొర
తనమువారిని కోరుచున్న మను తీర్మానమును సహజమగు
మధుర వాగ్దోరణి ఉపపాదించిరి. మానవకోటియొక్క భావ్య
భిప్రాయమును సౌఖ్యమునకును పునాది యగు స్వయంస్థము
నూత్రియము విలసిల్లు మహాశక్తియును నూతనముగా ప్రతిపా
దించె ననియు యూరప్రభుత్వములలోని దేశముల నిమిత్త
మీ నూత్రియము ముఖ్యముగా పుట్టినను ఇతర భుండ్లములలోని
దేశముల కీ నూత్రియము వర్తింపజేయనియెడల ఎక్కువ ఆసం
తుష్టికిని అశాంతికిని పాతుకుననియు మనదేశమునకు
వర్తింపజేయకుండుట మిక్కిలి అస్వాధ్యయ నని యు
మైన కేమి కావలసివచ్చియు మనము మన దేశము మహా
జనసభములయినను మానలియు లీగు మూలమునకు తెలియబ
ర్పితిమనియు తప్పకజేయవలయును సవరించుకొనుటకును మన
కును అందరితో బాటు మాకు కలదని యుపన్యా
సించిరి. శ్రీయుత ఆయ్యదేవర కార్యదర్శిగారు (బెజ
వాడ) ఈ తీర్మానమును బలపర్చుచు తన కుటుంబమును
మేనేజిమెంటు చేసికొంటిమి. ప్రతి మనుజునకును తెలివిగల
వాడైనను తెలివివికృతవాడైనను ఎల్లు స్వభావముగా
మాకు కలదో అటులే తమ కర్మవహారములను నిర్వర్తించు
కొనుటకు ప్రతిభక్తప్రజలకును స్వభావ మయివట్టియు భగవ
ద్గీర్వాణమైవట్టియు ఇంకెవరును తప్పించుటకు మాకులేన
ట్టియు మాకు కలదనియు లోపములు చేయ
ని దేశము వారు ప్రపంచములో తేరినయు
బాగినవ్యాపారము చేయుచున్న దినులలోను ఈస్టిండియా
కంపెనీ యద్యోగమును హిందూదేశములో వెళ్ళు అక్రమ
కర్మవహారములలో ప్రవేశించి అనేకవిధముల ద్రవ్యమును
పొగుచేసికొన్నటు అందింపబడిన ఒక్క పట్టుదిరవలలోను
పార్లమెంటు సభ్యులు లంచములు పుచ్చుకొన్న వాళ్ళు
కాలములోను చాలమంది ప్రజలకు నోట్లులేని కాలములోను
నిష్పంధిద్యోగాసముల తేక విశేషమంది ప్రజల ఆభావమున
మానిగియున్న కాలములోను ఇంగ్లాండుదేశము స్వరాజ్యము
నే కలిగియున్నదనియు ఆతప్పలనన్నిటిని కాలక్రమమున
ఇంగ్లాండుదేశము సవరించుకొనె ననియు అటులే మనమెట్టి
స్థితియు దున్ను స్వరాజ్యము మన జన్మహక్కినియు
స్వరాజ్యము వచ్చినయెడల తప్పక సవరించుకొని ఆభివృద్ధి
చెందుదు మనియు వీరి యుపన్యాసములలో చెప్పిరి. ఈతరు
మాన మేకగీతముగా ఆమోదించబడిన.

తరువాత తీర్మానము బెజవాడరాజ్యములోని తక్కిన
అన్నిభాగముల ప్రజలతోపాటు సమానమైన హక్కులు భార
తీయులకు గూడ నొసకబడవలె ననియు న్యాయస్థానములలో
సరియైన విచారణలో శిక్షితులైన గాని ఏ భారతీయునిను
నిర్బంధితుడు కానూడదనియు నాన్వాయితోత్రయముకు ప్రతికా
స్వతంత్రమును లయిస్తో కొనుకొని ఆ యుధములను ధరిం
చుమాకును సహజస్వత్వము లనియు ఈ సహజస్వత్వము
లను కాసనరూపముగ భాంతీయులకు వెంటనే ప్రసాదించ
బడవలె ననియు తీర్మానమును శ్రీయుత కాళీనాథుని నాగే
శ్వరరావుపంతులుగారు (చదరాసు) ఉపపాదించిరి. మనలో
మిక్కిలి గొప్పవారు గూడ ఒక మిక్కిలి తక్కువయగు ఐకో
పిఠానుకంటె తక్కువగా చూడబడుచున్నటు గోపాలకృష్ణ
గోళ్లేగారు చెప్పినయుమానవస్వత్వములే మనకులేకుండ చేయ
బడినవని య ఇంగ్లాండుప్రజలు మిక్కిలి కష్టపడి ఈస్వభావ
హక్కులను సంపాదించుకొనిరినియు ఈహక్కులలేనిది స్వ
రాజ్యము రాదనియు స్వరాజ్యమువచ్చినను ఈహక్కులు లే
నిది ప్రయోజనము లేదనియు ఈ హక్కులకై మనము విశేష
ఆంధ్రోపశయపరచుకొన్న దనియు వీరు చక్కనియుపన్యా
సమిచ్చిరి. ఈ తీర్మానమును దోష్టల కేషాద్రికాస్త్రీ బి. ఏ.
బి. ఎల్ గారు (బెజవాడ) బలపర్చుచు 1215 సంవత్సరము
మొదలు ఇంగ్లాండుప్రజలు ఎల్లు సహజస్వత్వములను సంపా
దించిరి ప్రతికా కాసనరూపములకు మన కెట్టి ఇక్కట్లులు కలుగు
చున్నవో ఆ యుధకాసనరూపములకు మనకొక్కమెల్లు అణగిపో
యెనో విపులముగ చెప్పిరి. తీర్మానము స్వయంసాంగీకృత మ
య్యెను. శ్రీయుత బాలగంగాధర తిలకుగారిని రాబోవు సంధి
సభకు హిందూదేశోద్ధిగ బంపవలెనని అగ్రాసనాధిపతి
గారుపాదించిన అంధము ఆమోదించిరి. అగ్రాసనాధిపతి
గారి అంగీకరంభోపన్యాసము జరిగిన తరువాత అగ్రాసనా
ధిపతిగారికి మదనములతోను వందేమాతరధ్వనులతోను సభ
ముగిసెను.

ఆహారపదార్థములు.

అధికారుల ప్రకటనము.

సిరిలు సన్నెలుల డ్రైక్టర్లు జి. సి. ఉడ్డుగారు మా
కిటుల వ్రాయుచున్నారు:— సంయుక్త పరగణాలలోని
యొక్రిందనివరింపబడిన ప్రదేశములనుండి, కనగజు, కందుకూ,
పెసలు, బటానీలు, కేసరులు, బాన్సీలు, ఇదర పప్పుదినులును
తెప్పించుకొన వచ్చును.
అతిథులు జిల్లాలోని హతరాసు పట్టణము. ఇచ్చట
కందిపప్పు, పెసరపప్పులు నిలువయున్నవి. హతరాసు ఈస్టు
ఇండియను ఆయోమాగ్నమున నున్నది.
కానపురు:—ఇచ్చట పప్పుదినులు లన్నియు దొరక
గలవు.
గాజిపూరు జిల్లాలోని దిల్లూరు నగరము; క్షిమానయో
దిహతాపుట్టులు:—ఈస్టు ఇండియను, బెంగాలు, నాగపూ
రు ఆయోమాగ్నములమీద ఈప్రదేశములు గలవు. ఇచ్చట ప
ప్పుదినులు బాగుగా దొరక గలవు.
బాలియా: బెంగాలు నాగపురు రైలుమార్గమునకు,
న్నది. పప్పుదినులు దొరకగలవు.
గోరకపురు జిల్లాలోని చారీచార, శిస్సాబజారు,
గోరాబజారులు: బెంగాలు నాగపురు రైలుమార్గముననున్న
వి. పప్పుదినులు ఇచ్చట దొరకగలవు.
బస్తీజిల్లాలోని కల్కీబాబాదు, బస్తీ, ఉస్మాబజారు,
మోహరతుగంజి, నాగారాలు: ఈ ప్రదేశములు బెంగాలు
నాగపురు రైలుమార్గమున నున్నవి. పప్పుదినులు అనేక
రకములు దొరక గలవు.
గోండాజిల్లాలోని గొలనల్ గంజి, నవాబుగంజి, తులసి
పురు, తూతీయాతోట, గొండాలు: బెంగాలు నాగపురు
రైలుమార్గమున గలవు. పప్పుదినులు మొక్క జొన్నలు
దొరకగలవు.
బాయాట్ జిల్లాలోని నానుపురు: బెంగాలు నాగ
పురు రైలుమార్గమున నున్నది. పప్పుదినులు మొక్క
జొన్నలు దొరకగలవు.
కోరిజిల్లాలోని లక్ష్మీపురు, గోలాలు: ఆరే. కె.
రైల్వేమార్గమున నున్నవి. పప్పుదినులు మొక్కజొన్నలు
దొరకగలవు కాని నిలువ యెక్కువగా లేకు.
సీతాపురు జిల్లాలోని ముగిరికు, తాంసనుగంజి, పట్ట
ణములు: బి. ఆర్. రైల్వేమార్గమున నున్నవి. పప్పుదినులు,
మొక్కజొన్నలు కొద్దిగా చిక్కగలవు
లక్నోజిల్లాలోని మలిహాబాదు. బి. ఆర్. రైల్వేలో
నున్నది. మొక్కజొన్నలు, పప్పుదినులు కొద్దిసరకు మా
త్రము దొరకగలవు.
సంయుక్త పరగణాలలోని వైక వివరించని ఇతరప్రదేశ
ములనుండి సరకును దిగుమతి చేయుటకు దొరతనమువారు
ఉత్తరపు ఈయజాలరు.
బర్మాబిశ్యము:— బిశ్యపుధరలు శనివారము వలె
మందముగ నున్నవి. అంతగ అమ్మకము జరుగలేదు. డిశిబరు
ధర 827-8-0. జనవరి య 804. మూడు నెలలు ధర 815 యా
వ్యములు. చిన్నయంత్రములు 850 యావ్యములు.
కాకినాడ యస్టాభావము:— వేంకటగిరి సంస్థానా
ధిశ్వరుని యామోదమువై గావించబడిన కాలిబంతి పండ్లము
లలో రాజమహేంద్రపుర వాస్తవ్యులు అభిటిక్ అసోసియే
షనువారు, విజయముగాంచి బహుముతుల నంది వచ్చుటచే
తత్సందర్భమున కాకినాడలో నాసంఘమువారు డిశిబరు 1-
వ తేది నాయంసమయమున స్నేహితులకు ఫలాహారములపెట్టి
యారాత్రి శ్రీకోటపర్తి చినఃఘుపతిరావు గారిచే ఆస్టాభావ
ము చేయించిరి. సభలో విన్యాసము నుపాధ్యాయులు గలసి
25 మంది గలరు.
వనసంస్కరణ:—గుంటూరు జిల్లా నిజాంపట్టణము గ్రా
మములో కాస్త్రీ: బి. 03 లు శోభన పురజల ప్రద్యోహ
యమున ప్రస్తుత ఘోరసంగ్రామమున మిత్రముండలివారికి కలిగిన
విజయోత్సాహము ననుసరించియు, కాస్త్రీ:మాసాధిశ్యమును
బట్టియు, శ్రీవాణీకేతె:సంఘాధ్యక్షులు, గ్రామసంఘా
ధ్యక్షులు, కమిటీ మూల్ అధ్యక్షులు నగు కామి-కో
దిండరామయ్యగారికి తాలూకాబోర్డు మెంబరుపదవి కలిగినందు
ల కనుసరించియు వివిధవర్ణములవారికిని ఘమాన 1,000 మంది
కి మృష్టాన్నము సంతుష్టిక మొసంగబడిన.

ఆంధ్ర పత్రిక

1912-వ సం. డిసెంబరునెల 10-వ తేది

మంగళవారము.

దేశీయమహాజనసభాకర్తవ్యము

మంగళేశ రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘము వారు, కాంగ్రెసు ఆహ్వానసంఘమునకు కొన్ని సూచనల సంపిరి. బొంబాయి కాంగ్రెసులో సంగీ కరింపబడిన జన్మస్వత్వ సంతకము తీర్మానము తప్పక తిరిగి యామోదించ బడవలెను. సంస్కరణముల శూన్య తీర్మానమును, పార్లమెంటులో బిల్లు ప్రవేశ పెట్టబడువరకును మార్పు జనదు. రాలేటు సంఘసూచనలు తీర స్కరింప బడవలెను. రాజకీయ నిర్బంధితులకు ఓ మా పణ యొసగబడవలెను. 45 కోట్ల యుద్ధపు చందాకు సమ్మతించ గూడదు. దేశరక్షణశాసనము శాశ్వతముగ నుంచు ప్రయత్నములు ఖండింప బడవలెను. ముద్రాయంత్రణ శాసనము తొలగింప బడవలెను. ఈ సూచనలు మిక్కిలి ముఖ్యములనుటకు సందియము లేదు. కాని వీటియందు స్వయం నిర్ణయసూత్ర ప్రతిపాదనము గాల్పించదు. కాని, ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘమువారి సూచనలలో, ఈ లోపము తొలగింపబడెను. స్వయం నిర్ణయసూత్ర ప్రతిపాదనము, రాజకీయ నిర్బంధితుల విడుదల, సంధిసభకు తిలకుగారిని హిందూదేశ ప్రతినిధిగ సంగీకరించుట, లండనులో ప్రత్యేక కాంగ్రెసు సమావేశము జరుపుట, మొదలగు ముఖ్యసూచనలు, ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘమువారిచే గావించబడుట సంతోషదాయకము. అఖిల భారతీయ కాంగ్రెసు సంఘమువారి సమయమున, విపులతతో కృషి సలుపవలసి యున్నది. లండనులో కాంగ్రెసు జరుపుటకు వ్యవధి చాలతక్కువుగ నున్నది. జనవరి 15-వ తేదిన సంధిసభాకార్యక్రమము ప్రారంభమగును. అందుచే, ఈపుననే లండను కాంగ్రెసు సభ జరుగవలయును. భారతీయుల వక్షమున తిలకు గారిని సంధిసభలో ప్రతినిధిగ సంగీకరింపవలయుననియు, రాజకీయ నిర్బంధితులను విడుదల చేయువలయుననియు, కాంగ్రెసు సంఘమువారు వెంటనే యధికారులకు దెలిపి ఆందోళనము జరిగించవలయును. అంగ్ల దేశమునకు భారతీయులు వెడలుట కింకను పూర్వపు నిషేధము తొలగింపబడలేదు. కాంగ్రెసునాయకు లీ విషయమై దృఢమగు తన మనోనిశ్చయమును వెల్లెబ్బుచేసెను. దేశ మన్ని భాగములనుండియు వీరికి చేయూత నొసగవలసి యుండును. ఏవంకకు దిరిగినను, భారతీయశయ సాఫల్యమున కనంతరములే గానవచ్చుచున్నవి. ఇట్టి సందిగ్ధ సమయములో దైర్ఘ్యము గనబడి, విఘ్నముల చాలగలిగినపుడే, భారతీయుల కక్తి సామర్థ్యములు బహుల్పి, వారి స్వపరిపాలనార్హతను చాలగలదు. భారతదేశ మీ తరుణమున కార్యసాఫల్యమున కవసర మగు ప్రచండసంచలనము చూపగలుగనా? లండను నగరములో కాంగ్రెసు సభ జరిగి, స్వయం నిర్ణయ సూత్రము హిందూదేశమున కవలంబించబడవలెనని ఎటు గెత్తి చాటుచో భారతీయుల దృఢనిశ్చయము ప్రపంచమున కంతకును సర్వముగ వెల్లడియగును. అంగ్లప్రముఖు లీధ్వని నాలకించి తీగుదురు.

ఇది ప్రెసిడెంటు విల్సనుగారి కర్ణపుటముల జొచ్చును. స్వాతంత్ర్య సంతకమునకు కంకణము గట్టుకొనిన బ్రతును, అమెరికా దేశములు, భారతీయుల కోర్కెలను నిరసింప బూనవు. ఇక్కార్యము నెఱవేటుట కవసరమగు మహాత్మాహము భారతీయుల నావహించి, వారిని సత్కార్యమూల జేయుగాక!

జర్మనీలో తిరుగబాటు.

జర్మను దేశములో నారంభమయిన విప్లవము కెయిజరు పదధ్రువ్యతతో సంతరించెనని యూహింపబడెను. కాని సాంఘికవాదులలో సతి వాదుల ప్రాబల్యము హెచ్చునటులు, తంత్రీవార్తల మూలమున దెలియుచున్నది. ఎబ్బు ప్రభుత్వమునకును అతివాదులకును పోరాటము సంభవించి, బాల్లివిక్కుల ప్రాబల్య మతిశయించునేమో చెప్పజాలము. అతివాదుల నాయకుడగు లీబ్నెక్టు గారు క్రస్తుత ప్రభుత్వమును కూలద్రోయుటకు గావించిన ప్రయత్నములు విజయము గాంచకపోయినను, వీరు తిరిగి తమ బలములను సమకూర్చి విప్లవము గలిగింప యత్నించుచున్నారు. వీరియనుచులు, ఎబ్బు ప్రభుత్వమును క్రింద బడద్రోసి, హిందెరుబగ్గును లాగివేయవలయునని ప్రయత్నించుచున్నారు. వీరి యుద్దయము స్వార్థకను యుద్దయ మని పిలువబడుచున్నది. కాబట్టి జాలో బాల్లివిక్కుల యుద్దయ మతి వ్యాప్తి గాంచుచున్నందున, అమెరికనునైత్యము లా ప్రాంతమునకు పరుగిడుచున్నవని యొక తంత్రీవార్త దెలుపుచున్నది. కలోనులో గూడ సోవియట్లు ప్రభుత్వాధికారమును తొలగింప ప్రయత్నింపగ, బ్రిటీషువా రాసానమునకు వెడలుచున్నారు. షెల్ నువిగ్గు - హల్ నైను భాగమును జర్మను సామ్రాజ్యములో ప్రజాస్వామిక ప్రభుత్వముగ నిర్మించుటకు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. బ్రహ్మచిక్కులో అంతఃకలహములు పెరుగుచున్నవని తెలియుచున్నది. ఇదంతయు, తుద కేలుల పరిణమించునో తెలియదు. జర్మనీలో నిట్టి కలవరము చేలరేగుచున్న నీ సమయమున సంధిజేసి కొనుట ఏ కక్షమువారిలోనో దోచకున్నది. సుస్థిరమగు ప్రభుత్వము స్థాపించబడనిది, సంధి కొనసాగజాలదు. సంధి షరతులను కొనసాగించుటకు, శాంతి పెరుగుట యవసరము. ప్రాస్తునండి స్వదేశమునకు వెడలుచున్న జర్మనులు 173 వంతులను, 338 రైల్వేప్రేక్షకులను, తంత్రీ వంతులను, 6 మైల్ల రైల్వే మార్గములను, నాశనము చేసిరిని తెలుపబడినది. మందుగనులు తగులబెట్టబడెనట. ఈ చర్యల జూచిన, జర్మనీలో సక్రమపరిణామమునకు మార్గ మింకను గాన్నించుటలేదు. కాని, విల్సను అధ్యక్షుడుగా రిది వరకు సూచించినటులు, జర్మను ప్రజల స్వాతంత్ర్య ప్రవర్ధనమునకు మిత్రమండలివారు సాయపడెదరు. శత్రువు లొకవేళ సక్రమాభివృద్ధిని గాంచజాలక అంతఃకలహములకు గడంగినను అపుడైనను మిత్రమండలివారు సానుభూతితో సంతకలహములు తగ్గించి స్వపరిపాలనాభివృద్ధికి తోడ్పడెదరుగాని, స్వాతంత్ర్యోద్యమమును భంగపరుప బూనుకొనరు. స్వాతంత్ర్యోద్యమము జర్మనీలో సంపూర్ణ విజయము గాంచి, ప్రజ్యను నిరంకుశత్వము పూర్ణముగ నాశన మయ్యేనేని, మిత్రమండలివారి మహాద్దేశములు సఫలము గాగలవు.

కారణమేమి?

విశ్వేశ్వరయ్యగా రారుమాసముల నెలపు దీసికొని రని, తెలుపబడెను. ఇందులకు కారణ మేమై యుండునని, మైసూరు రాష్ట్రమునందును, బ్రిటీషు రాష్ట్రమునందును ప్రజలు పరిపరి విధముల నూహించుచున్నారు. అనేకులు, విశ్వేశ్వరయ్యగా రిమిద తిరిగి ముత్రిపదవిని స్వీకరింప రని తలచుచున్నారు. సర్దాస కాంతరాజు ఉర్సుగారు వీరి స్థానమున దివానుగ నుండవలసి యుండగ, వారు నెలపుమీద నున్నందునను వారి కింకను దేశము స్వస్థత జెడక పోవుటచేతను, ఏ. ఆర్. బెనర్జీ, ఐ. సి. యన్ గారు కొంతకాలము వరకు దివానుగ నుందురు. విశ్వేశ్వరయ్యగారు మైసూరునకు జేసిన మేలు మరువదగినది గాను, గాలివార్త ననుసరించి, విశ్వేశ్వరయ్యగా రింతటితో నుద్యోగమును చాలించు కొనవలసి వచ్చుచో, ప్రజలకు విపాదకరముగ నుండక మానదు. ఏది యెటులున్నను, మైసూరు ప్రభుత్వమువా రీ విషయమై ఎల్ల సందియములు బాయనటుల నొక ప్రకటనమును వెలువరుచుట భావ్యము. లేనియెడల, విపరీతపు టూహలు ప్రబలి, అశాంతి కెడమియవచ్చును.

సర్ మైకేలు ఓడ్వయరుగారి వింతచర్య

ప్రబూను పత్రికలో ప్రచురింపబడిన సర్ మైకేలు ఓడ్వయరుగారు పంజాబు శాసన నిర్మాణసభలో నొసగిన యుపన్యాసమును, అందువైని పత్రికా సంపాదకుని యభిప్రాయములును సత్యదూరములని పంజాబు ప్రభుత్వమువారి భిప్రాయపడి, పత్రికాప్రతినిధి శాసననిర్మాణసభలకు రాగూడదని, నిషేధపుటుత్తరు సంపిరి. ఇట్టి కఠినపుటుత్తరు విడివర కే ప్రభుత్వము వారును గావించి యుండలేదు. ప్రచురింపబడిన ఉపన్యాసములోని పొరబాటులకు, పత్రికాధిపతి విచారము సూచించెను గాని, పత్రికాభిప్రాయములకు సూచింప నవసరములేదనియు, అవి సమంజసములే యనియు, సంపాదకుడు తెలిపెను. సర్ మైకేలు ఓడ్వయరుగారు తనపదవిని చాలించుకొను సమయమున, పూర్వపు చర్యలకన్నను వింతచర్య కొడబడుట సక్రమపరిణామమే గద!

వటేలు బిల్లు

మెయిలుపత్రిక యిటుల వ్రాయుచున్నది:

“ఈ సంస్కారు తెల్లరును అల్పసంఖ్యాకులు కూత్రమే. అధికసంఖ్యాకు లీ సంస్కరణమునకు ప్రతికూలురుగ నున్నారు. సంఘసంస్కారుల యభిప్రాయము తెలులున్నను, వీరు నెఱవేర్చదలచిన కార్యము, వీరి కక్తి మించినది. ఈ సంస్కరణమున కింకను తరుణము రాలేదు. హిందూ లాలో నిదివఱకున్న సంక్లిష్ట విషయములకు క్రొత్త చిక్కులను జేర్చుటచే జనించెడి కష్టముల నెదుర్కొనగల శాసనాధికారి అతిసామాన్య డై యుండవలెను.”

సంస్కరణముల నాచరణలో బెట్టదలచిన స్వల్పసంఖ్యాకుల స్వత్వముల గాపాడుటకే గాని, అధికసంఖ్యాకుల స్వత్వములకు భంగము గలిగించుట కీ శాసనము ప్రవేశపెట్టబడుట లేదని మెయిలుపత్రిక గ్రహించలేదు గాబోలు!

ప్రభుత్వపరీక్షలు.

—:—:—:—

స్వదేశీపరీక్షలను దిద్దివేసిన గలవారికి ప్రభుత్వము వారి గతసంవత్సరపు బహిరంగపరీక్షల నివేదిక కొంతకుంత సంతోషకారణము కాకమానదు. ప్రభుత్వమువారిచే నెలకొల్పబడిన పాఠశాలపాఠశాలల సంఖ్య యల్పమైనను, వారి పాఠశాలలో నేమి తదితరపాఠశాలలో నేమి విద్యాభ్యాసము గావించి ప్రభుత్వమువారిసాంకేతికపరీక్షలకు హాజరువారి సంఖ్య మాత్రము కొంతవఱకు ప్రోత్సాహకరముగా నున్నదనటకు సందియము లేదు. సాంకేతిక పరీక్షలు ఏప్రిలు నవంబరు దినములకు జనవరి నెలలలో సంవత్సరమునకు నాలుగు పర్యాయములు జరుగును. 1917-18 వ సంవత్సరము అధ్యాపకులు ఇంటర్మీడియేటు ఎలిమెంటరీ తరగతుల పరీక్షల మూడిటికి దరఖాస్తులు పంపినవారి సంఖ్య 10,888; వివిధ విషయములలో పరీక్షలు లైసెన్సరీ సంఖ్య 18,488, కృతార్థులైనవారి సంఖ్య 5,745. మొత్తముమీద నూటికి 42.71 వంద చొప్పున కృతార్థులైనట్లు లెక్క తేల్చబడినది. ఈ సంఖ్యలు తమంతట తాము ప్రోత్సాహకరములగునీ లోచించినను, పూర్వ సంవత్సర సంఖ్యలతో పోల్చి చూచునెడల, ఒక్క యధ్యాపకుని తరగతి పరీక్షలకు సంబంధించి తప్ప, సమస్త విధముల నుత్సాహకారణములు కాకమానవు. 1916-17 వ సంవత్సరమున మూడుతరగతుల పరీక్షలకును దరఖాస్తులు పంపిన వారిసంఖ్య 11,867; వివిధవిషయములలో పరీక్షించబడినవారి సంఖ్య 14,617, కృతార్థులైనవారి సంఖ్య 6,523 ఆ సంవత్సరము మొత్తముమీద నూటికి 44.6 వంద చొప్పున కృతార్థులైనట్లు లెక్క తేల్చబడినది. ప్రతివృత్తిని నుకొనీతు లైసెన్సరీ పరీక్షలందు కానవచ్చునట్లు కాలుములలో ఈ పరీక్షలకు సంబంధించిన సంఖ్యలు, విశేషించి ఇంటర్మీడియేటు ఎలిమెంటరీ తరగతులపరీక్షలకు సంబంధించిన సంఖ్యలు, ఇంతగా తగ్గిపోవుట మిగుల శోచనీయము పరీక్షలకు సంఖ్యలోపాలు ఈ పరీక్షలకు సంబంధించిన యాదాయము కూడ తగ్గినది. 1916-17-వ సంవత్సరమున 60,779 రూపములు వచ్చినవి; 1917-18-వ సంవత్సరమున 55,701 రూపములు మాత్రమే వచ్చినవి. ఈ తగ్గుటలు సహజమే కాని, ఈ పరీక్షలకు సంబంధించి 1916-17-వ సంవత్సరము 40,241 రూపములు వ్యయము కాగా, 1917-18-వ సంవత్సరము 45,298 రూపములు వ్యయమైనవి. ఈ యధికవ్యయమునకు కారణ మేమో కానినెఱపదు. ఇంత యధికవ్యయ మైన 1917-18 వ సంవత్సరమున కూడ ప్రభుత్వమువారి పరీక్షలకు 10,408 రూపములు మిగిలినవి; 1916-17-వ సంవత్సరమున 20,588 రూపములు మిగిలినవి దేశభివృద్ధి కార్యకారణములకుగా పరిణమించుచున్న పాఠశాలపరీక్షలకు వ్యాపింపజేయుటకు ప్రభుత్వమువారిచేత ధనము వినియోగించినను అధిక మరటుట మీ తని సందర్భములో, ఈ పరీక్షలకులను మిగిలే ధనము మాత్రమే కాక, ఈ కార్యాలయమునకు సంబంధించిన యన్ని పరీక్షలకులను మిగిలే ధనము నంతటిని కూడ విద్యార్థి వేతనముల రూపమున ఈ విద్యల యభివృద్ధికి వినియోగించినను సంతసింపదగినదే. అధ్యాపకుల తరగతివారు 22 విషయాలలో పరీక్షించబడి రచయి వారినిమిత్తము 58 పరీక్షాపత్రములు సిద్ధపఱపబడిన వనియు, ఇంటర్మీడియేటు తరగతివారు 59 విషయములలో పరీక్షించబడి రచయి వారి నిమిత్తము 101 పరీక్షాపత్రములు సిద్ధపఱపబడిన వనియు, ఎలిమెంటరీ తరగతి వారు 58 విషయములలో పరీక్షించబడి రచయి వారి నిమిత్తము 81 పరీక్షాపత్రములు సిద్ధపఱపబడిన వనియు తెలిసినదో పరీక్షావిషయభాషాశక్తి సుప్తము కాగలదు. ఈ సాంకేతిక పరీక్షలు ఈ రాష్ట్రమున దంతిలకు మాత్రమే కాక, హైదరాబాదు మైసూరు తిరువాన్కూరు కొచ్చి పుదుకోట మొదలగు స్వదేశీసంస్థానములలో కూడ జరుగబడుచుండుటయు, ఈ పరీక్షలకు స్త్రీలు కూడ హాజరై కృతార్థులగుటయు శుభసూచకములు. పరీక్షితస్త్రీలలో అధ్యాపకుని తరగతికి 6 వ హాజరై 5 వ కృతార్థులై; ఇంటర్మీడియేటు తరగతికి 124 వంద హాజరై 93 వంద కృతార్థులై; ఎలిమెంటరీ తరగతికి 284 వంద హాజరై 176 వంద కృతార్థులై. ఒక యింటర్మీడియేటు తరగతి పరీక్షకు వచ్చిన స్త్రీ ప్రాదమున కృతార్థులగుట ప్రత్యేకించి గమనింపదగిన విషయము. ఈ పరీక్షలకు సంబంధించి మొత్తము మీద 16 డిగ్రీలును 156 గ్రాడ్ సర్టిఫికేట్లును వారి చేయబడినవి. వానిలో 4 డిగ్రీలు మొత్తము మరయు

ద్రగిష్టము సంబంధించినవి; 14 గ్రాడ్ సర్టిఫికేట్లును మరె నలు యంత్రములు నిర్మించు పనులకు సంబంధించినవి. ఇట్టి ప్రయోజనకరమైన విషయములలో పరీక్షకు వచ్చేవారి సంఖ్య యంత తక్కువగ నుండుట సంతాపకరము. ఏతత్కార్యాలయమునకును జరగు నితరపరీక్షలలో ఎస్. ఎస్. ఎల్. సి. పరీక్ష ప్రధానము. ఎస్. ఎస్. ఎల్. సి. బోర్డువారి నివేదికలో నుండు సని కారణము, ఈ పరీక్షకు సంబంధించిన విషయము లిం దంతగా వివరింపబడలేదు. ఇం దలి లెక్కలను బట్టి చూడగా, ఈ పరీక్షకులను 1917-18-వ సంవత్సరము 1,15,912 రూపముల యాదాయమును 97,818 రూపముల వ్యయమును కలిగినట్లు తేలుచున్నది. ఇంతకు పూర్వపు సంవత్సరము 1,10,192 రూపముల యాదాయము వచ్చినది; 91,994 రూపములు వ్యయ మైనవి. వామామీద మాడగా, ఈ పరీక్షకు సంబంధించి కూడ క్రిందటి సంవత్సరము కంటె ఈ సంవత్సర మధికవ్యయ మైనట్లు స్పష్టపడెను. అదియట్లుండ, ఈ కార్యాలయమునకు సంబంధించిన యన్ని పరీక్షలకులను మొత్తము 1,98,740 రూపముల యాదాయము వచ్చె ననియు, 1,78,917 రూపములు వ్యయ మయ్యె ననియు తెలుపుచు ఈ వ్యయములలో విశ్వవిద్యాలయము వారికి నష్టపూర్తిగా కట్టి యిచ్చిన మొత్తము కూడ పేరి యున్నట్లు నివేదికలో నూచింపబడినది కాని ఆ మొత్త మంతయో వివరింపబడలేదు. ఈ మొత్తము కూడ ఎస్. ఎస్. ఎల్. సి. పరీక్షావ్యయముగానే పరిణమించి యుండుట సహజము. ఇట్లసాధారణ మైన యధికవ్యయమున కాస్తవ మయ్యును, ఈ పరీక్ష 1917-18-వ సంవత్సరమున 18,593 రూపముల లాభమును సమకూర్చినది. ఈ పరీక్ష యంత లాభ కారిగా నన్ను సందర్భములో, స్వదేశీగ్రంథాలయ తనముల మన స్వదేశీవాద్యములకు పతనగ్రంథ నిర్ణయ విధానక మన ప్రోత్సాహములకు మూలముగా, ప్రభుత్వమువారి పరీక్షకు సంబంధించిన దేశభాషపతనగ్రంథాలయ వ్యయముగా ప్రకటించబడుట యెట్టి భగ్యమో యెఱుకపడకున్నది. విశ్వవిద్యాలయమువారికి నష్టపూర్తిగా కట్టి యిచ్చి దేశభివృద్ధి కారణమున తాము వశపఱచుకొనినప్పుడే ప్రభుత్వమువారు వారియొద్దనుండి పతనగ్రంథ ప్రకటనపద్ధతిని కూడ స్వీకరించి నట్లుకనుపట్టుచున్నదే కాని, ఇది ప్రభుత్వమువారివలంబించిన స్వతంత్రపద్ధతి యనుట కెంత మాత్రమును నీలు కనిపించదు. ప్రభుత్వమువారి సంగడి నష్టపూర్తిగా ద్రవ్యములో విశ్వవిద్యాలయమువారి పతనగ్రంథప్రకటనలాభము చేగినదో లేదో తెలియకపోవుటచే, విశ్వవిద్యాలయమువారి పతనగ్రంథప్రకటనో దేశమున నిర్దేశించుట సుసాధ్యము కాదు కాని, విశ్వవిద్యాలయమువారి పతనగ్రంథప్రకటనలాభము శోలోపయిన వెంటనే వైతరగతుల యుపయోగము నిమిత్తము పెద్ద పెద్ద పతన గ్రంథములను ప్రకటించిన పద్ధతిని గుర్తించి చూచునెడల, విశ్వవిద్యాలయమువారి సారస్వతరకాభిలాష చూతదోగోరుల పరిష్కారణపద్ధతి సంపాదనాభిలాషయు సుప్తపదక మూపు. ప్రకటిత గ్రంథములయొక్కయు గ్రంథప్రకటనయొక్కయు యోగ్యతా యోగ్యతలను విస్మయించు కిది సులభము కాదు. అది యట్లుండ నిండు. ఇట్టి నిరుద్దమున కనకాశ మిచ్చెనే పతనగ్రంథప్రకటనయును ప్రభుత్వమువారు పూకొనుట సమంజసముగ లేదు నాలుగైదు ఫారములకు పతన గ్రంథములను నిర్ణయించు సంవత్సరమున తా మవలంబించిన యుదారపద్ధతిని ఈ పరీక్షకు సంబంధించిన పతనగ్రంథములకు కూడ వర్తయింపజేసి ప్రభుత్వమువారు స్వదేశీవాద్యముభివృద్ధికి సంపూర్ణ సాహాయ్యమును సమకూర్చుట సమంజసము. విశ్వవిద్యాలయమువారికి పతన గ్రంథప్రకటన లాభపూర్తికై కూడ ధన మిచ్చుచున్నను, ఈ పరీక్షకులను విశేషధనము మిగులుచుండుటచే పతనగ్రంథ ప్రకటనమును మానినంత మాత్రమున ప్రభుత్వమువారికి కలిగింపజేయు మేమియు నుండజాలదు. ఒకవేళ నష్టమైనను, స్వదేశీవాద్యముభివృద్ధికి ప్రభుత్వమువారికి నష్టమును భరించుట కూడ ప్రశంసనీయమే కారణమున. ఈ పరీక్షాపతనగ్రంథమున గమనింపదగిన విషయము మిగిలెటి కలదు. పూర్వము మెట్రిక్యులేషను పరీక్షలో నో ఆ పురు నెకండరీ పరీక్షలో నో తప్పి పోయి యుపాధ్యాయులుగా నున్నవారు నెకండరీ గ్రేడ్ (మొదటి గ్రేడ్) కర్దులగుట కనకాశ మిచ్చియు నిమిత్తము ఎస్. ఎస్. ఎల్. సి. బోర్డువారు అట్టి యుపాధ్యాయులకై యొక ప్రత్యేక పరీక్ష నేర్పాటు చేసెనున్నారు ఆ సందర్భములో 1916-17 వ సంవత్సరమున 94 యను 1917-18-వ సంవత్సరమున

69 యను పరీక్షించబడినట్లు మాత్రము నివేదికయందు ప్రస్తావింపబడియున్నది. అంతే కాని, వారిలో నందఱు కృతార్థులైనదియు కూడ వివరింపబడలేదు. ఈ వివరణయు కూడ ఎస్. ఎస్. ఎల్. సి. బోర్డువారి నివేదికలోనే యుండును కారణము! అది యెక్కడ నుండినను ఎట్లుండినను, ఈ ప్రత్యేక పరీక్షనూత్రము మాత్రము ప్రత్యేక ప్రశంసాపాత్రము. పరీక్షలు పరీక్షితుల సామర్థ్యమును పరీక్షించుననే కాని ఏ లేనిదాని యాటంకములనో కల్పించి పరీక్షితుల నిరుత్సాహములకు వారి సామర్థ్యము నకుగంటు కొట్టుట కేర్పడినది కావు ఈ ధర్మము ప్రత్యేక పరీక్షా సందర్భమున నవలంబింపబడుట నుచ్యతము. ఈ విధానమును ఉపాధ్యాయులకు మాత్రమే యేల యన్వయించజేయులెను? స్వతంత్ర పద్ధతిపరములు సమంజసముని నొక్కి వక్కాణింపదగి యున్నది. ప్రభుత్వమువారికింకంటె మరల మైన భగ్య మవలంబించిన పరీక్ష యింకొకటి కలదు. ఇది స్పెషల్ లెస్టు పరీక్ష లకు పేర అట్టొబడు నెలలో జరుగును. ఈ పరీక్షలు ప్రతియండలములలోను జరుగునట్లే గావు యెట్లుయే కాక ఆ కృతార్థులకు లెస్టులకు సంబంధించిన పరీక్షాపత్రములకు పరీక్షితులు పుస్తకముల సాహాయ్యముతో జవాబులు వ్రాయుటకు కూడ అనకాశ మిచ్చబడినది. పరీక్షా వ్యయ, కట్టికదా పరీక్షలు. పరీక్షలు కేవల భాగవాక్తరి మాత్రమే కాక గ్రామకల్పనాకర్తులనే విశేషించి పరీక్షించుననిగా నుండవలెను. అన్నదే విద్యార్థుల యధ్యాపక మైన క్రితాచార్యములలోగొన్ని ధంక మక్కలతోయే వ్యక్త పడె గలవు. ఈ పరమధర్మమును యథోచితముగ అన్ని పరీక్షలకును వ్యాపింపజేసి ప్రభుత్వమువారు తమ పరిమార్చదలించు ప్రశంసించునకు వ్యక్తపఱచుట సమంజసము. ఈ పరీక్షల కిట్టి సౌలభ్యములు సమకూర్పబడినను, 1917-18 సంవత్సరపు పరీక్షలకు సంఖ్య పూర్వ సంవత్సరముకంటె తగ్గుటకు కారణము తెలియరాదు. కాని, పరీక్షలలో కృతార్థులైనవారి సంఖ్య మాత్రము పెరిగినది. పూర్వసంవత్సరము 100 కి 41 వంద చొప్పున కృతార్థులు కాగా, ఈ సంవత్సరము 100 కి 77 వంద చొప్పున కృతార్థులై. ఈ పరీక్షలకులకు ఈ సంవత్సరము 24,520 రూపముల యాదాయమును 18,899 రూపముల వ్యయమును కలిగించి, మొత్త మన్ని లెస్టులకును 8,685 వంద దరఖాస్తులు పంపి. 2,898 వంద హాజరై 1,622 వంద కృతార్థులై. వైద్యవిద్యాప్రవేశ పరీక్షలకు కూడ ఈ కార్యాలయమువారి మేనెలలో నిర్వహించెదరు. 100 ఫార్మలకు 226 వంద ఎస్. ఎస్. ఎల్. సి. బోర్డువారు దరఖాస్తులు పెట్టిరట. ఇండియన్ మిలిటరీ ఫ్యూరిల్ పరీక్షకు 20 ఫార్మలన్నును తగినంతమంది దరఖాస్తుదారులు రావలెనను ఆ పరీక్షయే జరుగలేదట. మదరాసు - బర్మా సబ్ - అసిస్టెంటు సర్జన్ ఫ్యూరిల్ పదవులు 12 ఫార్మలండగా, 98 వంద దరఖాస్తులు పెట్టిరట. వీ రందఱు కూడ ఎస్. ఎస్. ఎల్. సి. పరీక్షలో కృతార్థులైనవారేటట. ఒక్క మిలిటరీ పరీక్షావిషయము నిరుత్సాహకరముగా నున్నదే కాని, కిక్కిన పరీక్షలకు పూర్వసంవత్సరముకంటె పెక్కువంద యాకరింపబడుట పుర్తింపదగియున్నది. ఈ పరీక్షలకులకు 1916-17-వ సంవత్సరము 2,607 రూపముల యాదాయమును 474 రూపముల వ్యయమును కలిగించి, ఇంత యల్పవ్యయముతో సాధింపబడిన పరీక్ష మరి యెడియల గానరాదు. పూర్వోక్త కార్యక్రమమును బట్టి చూచునెడల, ఈ కార్యాలయమున నిరంతరము బాధ్యతాయుత మైనట్టియు పరమగోప్య మైనట్టియు విశేష కార్యభారము నిర్వహించుట ముండుట సుష్టపడె గలదు. ఇట్టి యంతిటి కార్యభారము నిర్దుష్టముగ సకాలమునకు నిర్వహించబడుచుండుట కార్యాలయదోషులందఱి గట్టితనమునకును ప్రబలవిద్యుత్తము. కనుకనే, ఏతత్కార్యాలయ కార్యనిర్వహణ మేదాన్కు గారు 1917 ఆగష్టు 1-న తేదీని పరిచాలించుకొన్న సందర్భములో ఎస్. ఎస్. ఎల్. సి. బోర్డువారు యూరోపిక్ స్కూలు ఎగ్జామినేషన్ బోర్డువారు విత్తాగ్యాలయములకును గా. ప్రోముగారు వారిని విశేషించి క్షామించుటయు ప్రభుత్వమువారు వైతము దాని నామోదించుటయు తలపించెను. ప్రస్తుత మా కార్యనిర్వహణవిధానము డి. సి. హార్డె గారు కూడ మేదాన్కు గారిని మఱచి మనరిటి మంచివారగుట సంతోషకారణము. ఇంతకును, ఎందఱో యధ్యక్షులయొద్దను ఎందఱో కార్యదర్శులయొద్దను పనిచేసి యారేదినయే తత్కార్యాలయవివరణపఱచు ఆర్. కృష్ణారావు భాషై గారే ఈ కార్యాలయముయొక్క యిప్పటికారవర్ధిలిక ప్రధాన కారకు లనట యతిశయోక్తి కాకజాలదు.

విరోధాన్ని దృఢీకరించుము

(రైతుల విజయము)

జర్మనులకు శిక్ష.

లండన్, డిశంబరు 4:—పక్షాధిపతియైన కెయిజరును పట్టి విచారించుటకు నది ఇదివర కప్పుడే బ్రిటిషు దొరతనము వారు మిత్రమండలికి సిఫార్సు చేసియుండిరి. జర్మనులు గావించిన నష్టమునకు వీరినండి ఎంతవరకు నష్టపరిహారమును రాబట్టగలనో తెలిసికొనుట కొక సంఘ మేర్పరచబడినది. మిత్ర మండలికి నష్టము లేకుండగ జర్మనులు ఎంత మొత్తమును నష్టపరిహారముగ సీయగలరోగూడ అంతర్మిత్రమండలి సంఘ మువారు అరయవలయును. ఈసంగతి నిశ్చయింపబడిన సామ్యము రాబట్టుటకు తగిన చర్యను దీసికొనెదము. సుధి పూర్తియైన పిదప నిష్పందించబడిన జర్మనుల వారి స్వతః పాతకుల పంపబడుచున్నవని మరల జర్మను లెవరును ఇంగ్లాండు లో ఆడుగడగూడదనియు బోనర్లాగారు ప్రకటించిరి.

వెండిమార్కెటు

లండన్, డిశంబరు 5:—మాంటేగు కంపెనీ వారిట్లు ప్రకటించిరి:—మార్కెటునందు మార్పు లేదు. ఎచ్చటను పని కనపడదు. ఎగుమతులను జేయుటకు లై సెన్సు రీయబడి ననే తత్వ పని మరుకుగ జరుగదు. హంబూయిమార్కెటు మా ర్కెటు కొంచెము గట్టిపడినది.

ప్రాన్సు

బెల్జియము రాజుగారు.

పారిసు, డిశంబరు 7:—హానాను వారాసంఘమువారిట్లు ప్రకటించుచున్నారు:—బెల్జియను రాజదంపతులు ప్రాన్సునందు కడపిన రెండవదినము గురువారమునాటి విజయోత్సవమునలెందుడెను. వారు ఉత్సవము వెంటి యధికముగ ననుభవించిరి. అంత యధికముగ దానవిరాళములను గూడ జేసిరి. రాజుగారు బెల్జియను నైపుల ఆకుపత్రిక మోటారుబండిపై వెల్లిరి. రాజిగారు గుడ్ ఫ్రైడేనాడు జర్మను గుండుదెబ్బతిగి లిన నెంటునర్వయనుచున్నచూచిరి మధ్యాహ్న మైన వెళక హోటల్ డెలిటాయందు వారి కాలిధ్య మొనగబడెను. ప్రజలత్యుత్సాహమును జూపుచుండ రాజదంపతులు శుక్రవారము రాత్రిని పారిసునగరమునండి వెళ్ళిపోయిరి.

ఆల్సేసులోరైతుల సందర్భనము

పారిసు, డిశంబరు 7:—పరాసుదేశాధ్యక్షులగు ప్రెసి డెంటు పాయింకేరుగారు ఆదివారమునాడు ప్రభుత్వర్యాయము మెట్టునగరమును, సోమవారమునాడు సైన్సుకోపురమును సందర్శించెదరు. ప్రజాప్రతినిధులును, సెనేటరులును ప్రభుత్వ నభ్యుదయముగూడ వచ్చెదరు. రెండుపురములందు సేనాపరిశిలన జరుగును.

అంతర్జాతీయసభ యేర్పాటులు.

పారిసు, డిశంబరు 7:—పారిసునందు నిన్నటి రాత్రి అధికారులు ప్రకటించిన ప్రకటనమునందు ప్రెసి డెంటు విల్సన్ గారు రాబోవు కనివారమునాడు పారిసు నగరమునకు వచ్చెదరనియు, శుక్రవారమునాడు ప్రెస్టురేవునందు ఓడదిగెదరని యు వాస్తవముగూడ చెప్పబడినది. అంతర్జాతీయసభ సభయు, సుధిరానుబాధములు ప్రెసి డెంటు విల్సన్ గారికి స్వాగతసమ్యము లొసగినవెళక డిశంబరు 17వ తేదీని పారి సు నగరమునందు విశేషమంత్రాగత కార్యాలయమునందు ప్రారంభమగును. లాయడు జార్జి, బోనర్లా, బ్యాంకు, బారన్సు గార్లు బ్రిటిషుప్రతినిధులుగను, ఆర్లాండ్ బారన్ సోనో గార్లు ఇటాలియను ప్రతినిధులుగను, ప్రాన్సు ప్రతినిధులు మువ్వరు ను, ఇంకోక రాయబారియు సుండుననియు ప్రకటించబడినది. ఈ మహాసభయుందు మంత్రీకార్యకర్తకార్యకనుము జనవరి 15-వ తేదీతోనంతమగును. తరువాత జర్మను రాయబారులతో సుధిరాయబాధములు ప్రారంభమగును. ఏషియ మసాంతము నతో, మేముసప్రారంభమునో కడపటి సందర్భమున సంత కము అంచును.

థై దీలను ముట్టడించుట.

పారిసు, డిశంబరు 8:—థై దీలను ముట్టడించుటకు గూర్చి క్లెమెంకో గారు భయోజ్ఞకరముగ ఒకరింతి వార్తను జర్మనీకి బంపిరి.

పరాసు రాజ్యాధ్యక్షుడు మెటిజులో ప్రవేశించుట.

లండన్, డిశంబరు 8:—పోయింకేరు గారు మెటు జులో ప్రవేశించినపుడు వీరికి ప్రజలు బ్రహ్మచరము పట్టిరి. ఉత్సాహము వర్ణనాతీతముగ నుండెను. దౌష్ట్యపువు గారు పో యింకేరుగారిని అనుసరించిరి. ఇతర రాజ్యాంగవేత్తలు గూడ వెంటి చనిరి. ఫాకు నేనానిగారు వీరిని ఆహ్వానించిరి. జోమరు, పెట్రెయిక్, హేకు, మెర్సింగుగార్లు కూడ వీరిని సత్కరించిరి. పోయింకేరు గారు క్లి మెంకో గారిని బహిరంగముగ కాగిలించుకొనిరి. ఆమెరికా పరాసు నైన్యములు పోయింకేరు గారి గౌరవాన్ధము కవాతుపల్పిరి. తదనంతరము వీరు నగరము లో ఊరేగిరి. నగరమంతయు అలంకరించబడినది. ప్రజలు వీరు కేటముల సెక్కిపోవుచుండ వీరినెత్తుములను జల్లిరి.

అమెరికా

అమెరికా

పూర్వపురభ్యుత్థుడు

లండన్, డిశంబరు 4:—అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్ర మాలవారు మిత్రమండలిపక్ష మవలంబించుట ముఖ్యమైనది. ఇయ్యది వారివిధి. బ్రిటనుకు గొప్ప నౌకాదళము అవసరమని మనము ఒప్పుకొనవలయును. యునై టెడ్డు ప్లేటుకుగూడ నౌకాదళము అవసరమని మనము ఒప్పుకొనవలసిందే. స్పిట్టగు లాండువిధానము నవలంబించి అమెరికను లండనును నైసికా భ్యాసమును బడయవలయును. సముద్రస్వాతంత్ర్య మన భావి కాలమున సమరము మరల ప్రారంభమయ్యేనేని ఇంగ్లాండు తన నౌకాదళమును ప్రయోగించి కాపాడుకొను అవకాశమును కలుగ జేయవలయును. వర్తమాన ఘోరసంగ్రామమున ఘన ముగ బోరి ప్రమాదమును ప్రతిఘటించినది: అటులనే భావి కాలమునగూడ ఎట్టి అభ్యంతరము లేకుండగ నుండునటుల మనము సముద్రస్వాతంత్ర్య సమస్యను సుధింపవలయు నని రూజువెల్టు గారు నడిచిరి. బ్రిటిషువారు జయించిన అధినివేళ ములను బ్రిటిషువారే ఉంచుకొనవలయును. యుద్ధ కాలమందు కేత్రువులు పనామాకాల్వలో చొరకుండ దానిని మనస్వాధీన ములోనే యుంచుకొనవలయునన్న మనోసిద్ధాంతమును మర చిపోరాడు. దానిని మనము అవలంబించవలయును. యూరపు ఏషియా, ఆఫ్రికావిషయములో జోక్యము కలుగజేసికొనుట తగదనిరి. బ్రిటిషు,పరాసు,ఇటలీవారు జర్మనులను లోబరుచు కొన్నంత యునై టెడ్డు ప్లేటువారు చేయలేదని రూజువెల్టు గారు నడిచిరి.

లండన్, డిశంబరు 4:—సామ్రాజ్య సాధన సంపత్తి

అభివృద్ధి సంఘమువారు తూర్పు ఆఫ్రికాలో దేవదారు చెట్లను వృక్షగ పాడుచేయుచున్నారని తెలుపుచున్నారు. ప్రపంచమున ఇట్టి మంచి వృక్షములు లేవు. పెనసులులను చేయుట కివి చాల ప్రశస్తమైనవి. ఇట్టిమంచి కలవ మరెందు ను దొరకదు. దీనితోచేసిన పెనసులులను అందరును నిస్సందియ ముగ కొనెదరు. ఇంత ముఖ్యమైన చెట్లను తూర్పు ఆఫ్రికా వారు వంటచెట్లకు ఉపయోగించు చున్నారు. కొన్ని వర్షముల క్రితము పేరుగారు ఘనతమకు 1 కి 10 పిల్లుగులను యిచ్చి వర్షావీయాలో పెనసులు చేయుటకు దేవదారు కల వును కొనెడివారని ఈసంఘమువారు తెలియజేసిరి. ఈకలవ నానాటికి సరఫరా తగ్గి పోవుచున్నదని కూడ తెలుపబడినది.

ప్రెసి డెంటు విల్సన్ గారు యూరపునకు

బయలు దేరుట

లండన్, డిశంబరు 4:—గత సాయంత్రము విల్సన్ గారు సశివమేతుడై యూరపునకు బయలుదేరిరి. లాక్ నేంగు వైటు, రేవు అడ్మిరలు గ్రేనోక గారు మున్నగువారు విల్సన్ దంపతులను అనుసరించిరి. నేకు వీరు 'హర్బి వాషింగ్టన్' నౌక సెక్కిరి. తక్షణమే పొగయోడ బయలుదేరినది. ఆరు వారములవరకు వీరు అమెరికాకు రారు. సుధి సమావేశమునకు ముందుగ విల్సన్ గారు లాయడుజార్జి క్లెమెంకో, సీవారు ఆర్లాండ్, అల్బర్టు రాజుగార్లతో ముచ్చటించెదరు. వీరితో ముఖ్యులు సుధిమరతులనుగూర్చి ఆలోచించెదరు. ఇంగ్లాం

డు, ప్రాన్సు, ఇటలీ, బ్రిటెన్లులను సందర్శించెదరు. రణరంగముల నన్నిటిని జూచెదరు. 'ఆమెరికా ప్లేట్టిల్లా' 'హర్బి వాషింగ్టన్' పరాసుతీరమును కొంచెముదూరము ఆహ్వానించి రేవుకు తీసికొనివచ్చును.

జర్మనీ

లండన్, డిశంబరు 1:—బ్రుక్సింగ్కులో రెడ్ గార్డు ప్రస్తు ముప్రసిద్ధ బ్రిటన్ మాస్టరులను రణముఖమునండి మంతి పోవుచు ఘోరముగ పోరాడిరని తీజరుకాట్టింగు పత్రిక వ్రాయుచున్నది. మాస్టరులు తమ అధికారుల యజ్ఞప్రకారము పురపాలకసంఘ ఆహ్వానప్రతినిధులవై ఫిరంగులను ప్రయోగించిరి. రెడ్ గార్డు మృతతనఫిరంగులను వీరినై ప్రయోగించిరి. దీని వలనప్రజలు కోపావేగులై అధికారులను వారి అశ్వముల నుండి క్రిందకు లాగి పురపీఠుల వెంటి వరుసగ పోవలయు నని నిష్పందించిరి.

లండన్, డిశంబరు 8:—కొబ్బెటిజిలో అరాజకము ప్రబలముగ నుండుటచే దాని నడంతుటకు అమెరికను సేనలు పొగబండ్లతో తొందరగ ప్రవేశించిచున్నవి.

జర్మనులు తగులబెట్టుట.

లండన్, డిశంబరు 6:—172 వంతెనలు, 288 ధూతు కేట విక్రాంతి స్థలములను జర్మనులు వెతుకబోవుచు నాశన మొనర్చి రని ఉత్తర యువదారి సంఘమువారు తెలుపు చున్నారు. తంతి తీగలను, దూరద్రవణ వంతెనలను పూర్తిగ విధ్వంస మొనర్చి రనికే నుడువదగును. యువదారులు 6 మైళ్ళ ప్రదేశమువరకు నాశన మొనర్చబడినవి. జర్మనులు ఆవేశకు ప్రేలవలయునని ఏర్పరుచుకొన్న మందుగలు ఇంకను ప్రేలుచునే యున్నవి.

బ్రిటిషువారు కొలోనులో ప్రవేశించుట.

లండన్, డిశంబరు 8:—అవకొన్న ప్రకారము రెండురోజులు ముందుగనే బ్రిటిషువారు మరఫిరంగుల పటాలముల సహాయముతో కొలోనులో ప్రవేశించిరి. అల్లరులను ఆపుజేయుచున్నారు. సోనియులు ప్రజాపాలనాధికారులను తొలగించుటకు ప్రయత్నించిరి. న్యాయవ్యవస్థలోను జర్మను సామ్రాజ్యమున పెల్లింగ్సు హోస్టిల్ ప్రజాప్రతినిధి ప్రభుత్వము నెలకొల్పబడు నని వాంబర్లుతుండి సమాచారములు ప్రకటింపబడినవి.

జనరలు మెకెన్సెను సేన.

అంబర్డర్, డిశంబరు 8:—హెర్బెర్టునునందున్న జనరలు మెకెన్సెను సేన పరాసు సేనాధిపతికి తమ ఆయుధములను వశపఱచును. ఇతరులు హంగేయును అధికారులకు తమ ఆయుధములను వశపఱచుదురు.

మొయున్సునందు కలవరము

లండన్, డిశంబరు 7:—మొయున్సునందు మరల కలవర మారంభమైనది. యుద్ధసంబంధ సామగ్రిల స్థానము లన్నియు దోచుకొనబడినవి. అనేకులకు విశేషనష్టములును గలిగెను. కొలోనునందును తీవ్రకలవరములు జరిగినవి.

జర్మను ప్రభుత్వపు కలవరములు.

కోవెక్ హేగను, డిశంబరు 8:—ప్రభుత్వవర్గ సభ్యులను నైరుచేయుట తెలియకచ్చిపోదనే నైరుతును నైరు తులసంఘ సభ్యులును హెర్లై ట్నెట్సు నుత్సాహపరుచుచు హెర్లై ట్నెట్సు, షిడ్లెను అను వారు ప్రభుత్వవర్గము నుండి తొలగిపోవలెనని కేకలుచేయుచు రిస్ట్రాన్సుసభామందిరమునకు నడిచిరి. అచ్చట హెర్లై ట్నెట్ బోర్ అనునతడు వారికోర్కెలు యోచింపబడునని వాగ్దాన మొసరించిరి.

"హిందెస్టు నణచివేయును" అనుఅక్షరములు చెక్కబడిన పతాకములతో రెండు ఉత్సవములు జరిగినవి.

నైరొబోద్యోగులు నైరుతులసంఘముండవలెనని కోరుచు హెర్లై ట్నెట్సు తీసి వశపఱచవలె నని చెప్పిరి. ప్రభుత్వమువారి క్రిందనున్న నైరుతులు నకుచున్న నైరుకవర్గమువై తుపాకులను మరఫిరంగులను గాల్పిరి. 23 మందికి మరణములును 40 మందికి గాయములును కలిగెను. ఈ సంతోధమునకు స్పష్టాకముకడువారే కారణమని వాగ్దానము పత్రిక వ్రాయుచున్నది. విశేషకార్యాలయమును ముట్టడించి ప్రభుత్వవర్గమును తొలగించుటకు నూహింపబడినది పుకారులు గలవు.

సోవియటు ప్రభుత్వవర్గము.

అ.స్వర్ణం, డిశంబరు 8:— బెర్లిన్ నుండి ఈ క్రింది తంతివార్త వచ్చినది. సోవియటు ప్రభుత్వవర్గమువారు రిస్టోనిగు సభామందిరమున సభివేయించుచుండగా గార్డు పటాలమునకు ఒక లెప్టినెంటు అచ్చటికి పోయి తాను ప్రభుత్వమువారి యుద్ధపుటలో పని సల్పుచున్నాడనని ప్రకటించి సోవియటు ప్రభుత్వవర్గమువారిని బంధించెను. లెప్టినెంటు ఉత్తరపుట ప్రకారమే జరిగియున్నది. కాని యుద్ధపుటలన మోసపుటబడెను. ఈయనవ్యూహ సౌకర్య బంధింపబడిరి. విశేషాంగ కాన్యాలయములో సంద్యోగముగ నున్న తక్కిన యిద్దరును పారిపోయిరి. అలెప్టినెంటుకూడ బంధింపబడెను.

లండను, డిశంబరు 8:— ఎస్టోనియా, లివోనియాలో పరిస్థితులు చాలభయంకరముగ నున్న వని తెలియుచున్నది. జర్మనులు ఇంటికి పోవుచున్నారు. అధికారమునకు బోలిషి విటల వాస్తవమైనది. ఏమైన మోక్షము కలుగవలయునన్న బెర్లిన్ నుండియే కలుగవలయునని మితవాదులు ఆశించుచున్నారు.

కెయిజరు

తటస్థదేశీయుల యభిప్రాయము.

లండను, డిశంబరు 9:— హేతులనున్న తైముప్రతి కావితభుటడిట్లు తెలుపుచున్నాడు.— రాజ్యపరిత్యాగ మొనర్చిన కెయిజరును, యితర జర్మను రాజులను సాధారణ అధికారులుగా గాని, వ్యక్తిమాత్రులైనవనిగాని హేలందు వారు ఎంచుకూడదనియు మిత్రమండలి యభిప్రాయము ననుసరించియు క్రొత్తగ నిర్మితమైన జర్మను ప్రభుత్వమువారి యభిప్రాయము ననుసరించియు, వీరిని ఆదరించవలయునని తటస్థదేశీయ కార్యనిర్వాహక సంఘమువారు తీర్మానించుకొనిరి. మిత్రమండలియు క్రొత్త జర్మను ప్రభుత్వమువారు ఈ విషయమై ఒక నిశ్చితాభిప్రాయమునకు రావలయు ననియు తీర్మానించిరి.

ఆస్త్రియా

లండను, డిశంబరు 9:— ఆస్త్రియాలో విభజించబడిన క్రొత్తదేశముల సరిహద్దులలో యుద్ధము జరుగుచున్నదని నలుదిశలనుండి తెలియుచున్నది.

బొంబాయి కాసనసభ.

బొంబాయి కాసనసభవారి శీతకాల సమావేశము నిన్నటివరకైనా ప్రారంభమయ్యెను. గవర్నరుగారు సభాధిపత్యమును వహించిరి. ప్రారంభమున పరంజుగి టిల్లాక తీర్మానము నుపసాదించిరి. ప్రస్తుత హాసంగ్రామమున బ్రిటిషుసామ్రాజ్యమును, మిత్రమండలియు బడసిన పరిపూర్ణ విజయమునకు సభ్యులుచాల పంకసించిరియు వారు చక్రవర్తిగారిని అభినందించుచున్నారనియు చక్రవర్తిగారికి తెలియజేయుటనీ నడనీ ఈ సంఘమువారు గవర్నరుగారిని గోరుచున్నారు. తీర్మానము నుపసాదించునపుడు ఈ యుద్ధమున చక్రవర్తిగారి కంటె నెక్కుడు శ్రమపడినవా రెప్పుడును లేదనచు వారు గంభీరపన్యాసమును గావించిరి. ఏ స్వాతంత్ర్య స్వేచ్ఛా వ్యాధిమాత్ర సంతృప్తికాగ్ధ మీ మహాయుద్ధము సంభవించెనో అనూత్రములను సామ్రాజ్యచందంతటను వ్యాపింపజేయుటయు నని వారు పలికిరి. అనధికారసభ్యు లనేకమంది హృదయపూర్వకముగ తీర్మానమును బలపరిచిరి.

అనధికారసభ్యులచే నుపసాదించబడి తీర్మానము అనధికార సభ్యులచే బలపరుపబడుట చాలమంచిదని పలుకుచు గత 4½ వర్షములనుండియు చక్రవర్తిగారి రక్షణమును చేయుచుండిన పరిశ్రమనుగూర్చి పరంజుగి గారు చెప్పినవారిని హృదయపూర్వకముగ నంగీకరించిరి. ఈ తీర్మానమును చక్రవర్తిగారి కంఠట యుచితమని గవర్నరుగారు నూచించిరి. సభ్యులందఱును హృదయపూర్వకముగ తీర్మానము నంగీకరించిరి.

ప్రత్యేకత్రయము లైనవెనక ప్రత్యేకసంఘమువారు చేసిన మార్పుల సమీక్షముగ కాన్యైకేలుగారు కాటుకు కంప్రొజు బిల్లును రెండవమారు ప్రవేశ పెట్టిరి.

సంఘమునందలి సభ్యులందఱును ఎన్నుకొనబడవలయునని ఉపాసనీ గారు చెప్పిరి.

బిల్లునకనేక సవరణలు చేయుచుండెనుగాని ఒక్కటికన్న ఒక్కటికన్న మునిగిపోయెను. బిల్లు మూడవసారి చదువబడి ఎక్కుడుమందిచే నంగీకృతమయ్యెను.

మురల్దారు సమితిసభ.

డిల్లీ సమావేశము ప్రతినిధుల వసతులు.

డిల్లీ, డిశంబరు 4:— రేపు డిల్లీనగరమున జరుగబోవు అభిలభాత మురల్దారు సమితియొక్క 11 వ సమావేశ సందర్భమున ప్రతినిధుల వసతులవిషయము ఆహ్వానసంఘమువారి విషయములను ప్రకటించుచున్నారు:

(1) సమితిసభ డిశంబరు 30, 31 తేదీలందు సమావేశమగును. ఆనంతరమైనయెడల జనవరి 1 వ తేదీనాడు సయితము సభ జరుగవలయు.

(2) సభకువచ్చుప్రతినిధులకు డిశంబరు 28 వ తేదీనుండి జనవరి మొదటి తేదీవరకు భోజన, బసల యేర్పాటులు చేయబడును.

(3) ప్రతినిధుల బసల, భోజనముల యేర్పాటులకి క్రింది విధముగ వైకము వినియోగ చేయబడును.

హైందవ పద్ధతుల ప్రకారము నివసించువారికి దినము నకు రూ 8 లు

ఇ. యూరోపియను పద్ధతుల ప్రకారమును వారికి దినమునకు రూ 8 లు. హోటలులలో నుంచినయెడల దినమునకు రూ 12 లు. చార్జి చేయబడును.

(4) ప్రతినిధులను స్వేమను నుండి బసలకును, బసల నుండి స్వేమను నుండి తీసికొని పోవుటకు బండ్లను ఉచితముగా నప్లయి చేయబడును.

(5) సభకు వచ్చు ప్రతినిధి ప్రేక్షకులు తమరాకును, డిశంబరు 20 వ తేదీలోపుగ డిల్లీ ఫెటెపురమునకున్న సభాహోట న సంఘకార్యదర్శులకు తెలుపవలయును. వీరికిదినమునకు తరువాత వచ్చు ఉత్తరము ప్రకారము ప్రతినిధులకు సౌకర్యములను కలుగజేయుట కప్తతరము. ఉత్తరములందు తాము హైందవపద్ధతిమీద లేక యూరోపియనుపద్ధతిమీద నుండుదురో తెలుపవలయును.

ఈ సభాసమావేశము జేరవలయున చాల యుక్తి తరమైనది. కావున ప్రతినిధులు తమ మిత్రులందరిని సభకు పిలుచుకొని వచ్చి సభ జరుగవలయుగా నిర్వహింపబడుటకు సహాయము చేయుదురని నమ్ముచున్నాము.

దేశీయమహాజనసభ.

డిల్లీ సమావేశము.

నంగరాష్ట్రమువారి అభిప్రాయము.

నంగదేశ కాంగ్రెసుసంఘమువారు, డిల్లీ శాఖకు మహాజనసభాహోటసంఘమువారు విత్తు తీర్మానములను తయారు చేయునపుడు ఈ క్రింది విషయములను తప్పక గమనింపవలయునని గోరుచున్నారు:— (1) దేశీయమహాజనసభవారు బొంబాయినందలి ప్రత్యేకసమావేశమునందు వ్యక్తిస్వాతంత్ర్యములవిషయమై చేసిన తీర్మానమును ఆంగీకరింపవలయును.

(2) బొంబాయినందు చేయబడిన రాజ్యాంగసంస్కరణ ప్రణాళికను పార్లమెంటువారు రాజ్యాంగని వేదికమును కాసన రూపముగ వెల్లువంతవరకు మార్పు చేయకుండగు.

(3) రౌలటుకుమిటివారి మానవలకు భుజింపవలయును.

(4) రాజకీయ నిర్బంధితులకు, ఖయిదీలకు తక్షణమే విడుదల చేయవలయును.

(5) యుద్ధవిరాళమునకు 45 కోట్ల రూపాయలు విరాళముగా నీయబడకూడదని తీర్మానించవలయును.

(6) దేశరక్షక శాసనము కాల్పితముగా చేయబడుచున్న త్నములను భండించవలయును.

(7) పుత్రికాశాసనమును గర్హించవలయును.

ప్రత్యేక త్రయములు.

బొంబాయి, డిశంబరు 6:— సింధులోని జుడిమల కమిషనురు న్యాయస్థానము ప్రధానన్యాయస్థానముగ మారు నాయని జి. ఎం. థర్టీ వ్యాజ్యపట్ట-ఎల్-లా శాసనసభ ప్రత్యేక ప్రభుత్వమువారిట్లు ప్రత్యేకత్రయ మిచ్చిరి: ఈ విషయము దొరతనమువారు ఆలోచించుచున్నారు. కాని ఆవిధానము, అనివారములు ఇందు ప్రజలకు తెలియజేయ దలంచకొనితరు. మహమ్మదీయ విద్యార్థులకు ఉచితముగ చదువు చేస్తూ విషయమునుగూర్చి బాకొబతులూరు ఇబ్రాహీం హోస్టళ్ళు బూతుగారుడుగ దొరతనమువారి మాన్యమిక పాతకాలలందు మహమ్మదీయ విద్యార్థులకు వేయికి 1917-18 సంవత్సరము 1918-19 సంవత్సరమున 31-3-18 తరువాత 16-5 వరకు ఉచితముగ చదువు జెప్పుచున్నదని దొరతనమువారు తెలిపిరి.

బెర్లిన్ మహాసభ.

క్రిందటి ఆదివారము లాహోరులో పెర్లసంగనగభ జరిగెను. టెక్నెట్టి వెర్నెరుకు మంత్రియంతయు విడిపోయెను. బెర్లిన్, కాన్స్టాన్, కాన్స్టాన్, అప్టెయి అమ్మాయులు గారును మిత్రవాదుల తిరపున డిప్లొమాట్యులను నొసగిరి. తరువాత మరొకందఱును కొన్ని అభిప్రాయభేదములవల్ల అందఱి ఆశయ మొక్కటియే గావున స్వపరిపాలనాత్మక మండలము కక్షిరంచనలేక కృషి చేయవలయునని వాగవ్యసించిరి. స్వపరిపాలనా నో ద్వయమున పంజాబీయులు మార్గదర్శకులుగ నుండి దేశవర్తకులను, వైస్రాయలులను, ఉండి దేశసేవారము త్యాగముల జేయవలయునని చెప్పిరి.

పంజాబీయులు తమపనిని నిర్వర్తించుటకు సిద్ధముగ నుండవలయుననే గాని బేనర్జునులను పాటింపకూడదనియు అరకాగి మిచ్చినమొదలనే తాము స్వపరిపాలనాత్మక ప్రకటించగలమున మనియు, ప్రెసిడెంటు విల్సను మొదలగువర దేశీయులకంటె మనదేశీయుల మూలముననే స్వపరిపాలన లభించునని తన యభిప్రాయమనియు కాన్స్టాన్ గారు చెప్పిరి.

దేశసేవారము పంజాబీయులు తమ స్వస్వమును విడువ సిద్ధముగ నుండవలయు ననియు పంజాబులో హిందూ దేశసేవారములు నొకదానిని నెలకొల్పవలయు ననియు కాన్స్టాన్ గారు చెప్పిరి.

జాతి మత భేదములకు వీడి అందఱు నైకమత్యము వహించి స్వపరిపాలనాత్మక మేకముఖత నందఱుకు ప్రయత్నింపవలయునని సాహిబ్జాదా అప్తె అమ్మాయులుగారు ఉరుగు భాషలో ఉపన్యసించిరి.

పభాధ్యక్షులగు డాక్టరు గోకుల చందనారాంగుగారు గంభీరపన్యాసము గావించి బెర్లిన్ గారును తదనుచరులను విశేష కాలము చీలిక నిట్లుంచక వెంటనే దేశీయమహాసభలో జేరుదురుగాక యని కోరిరి.

కిరసనాయిల్ కజపు:— తమకు గ్రామమునందు నాలుగు దినములనుండి కిరసనాయులును మూసివేసిరి. ముఖ్యమయిన యుద్యోగస్థుల గృహము లందు దప్పగ్రామములము రాత్రులు దీపములులేకయే నిద్రింపవలసి వచ్చినది. గ్రామమునకును ఇన్స్పెక్టురువ్యాజ్యరములు తీరముగనుండుటచే రాత్రులు గడపుట బహుకష్టకరముగ నున్నది. ఈ తాలూకా తహశీలుదారుగారు పేటలో నొక సామాకారికిని ఊరిలో సుక సామాకారికిని లైసెన్సు ఇచ్చియున్నారు. ఈలైసెన్సు వారములోజాలనుండి అమలులోనికి వచ్చినది. అప్పటినుండి యు ప్రజలు పడునిబ్బంది యింతింతని చెప్పవలసిగాదు. మొట్టమొదటి రెండుగంటలమాత్రము కాని అర్థరాత్రి మొదలు రెండుదినములు మాత్రము అమియిరి. ఈ నాలుగుదినములనుండి అదియును మానినారు. లయిసెన్సుకు పూర్వము నిచ్చబడిన సమ్మికి కిరసనాయిలు ఇక్కడే లైసెన్సు కొట్లమీద, కాని, రెండు కానుల చొప్పున అమ్ముచుండినను చాలాట లేదని పుట్టింది పురపాలక కమిషనులొగియ అధికారులు లేకపోవుట ఎంతయు సంతాపహేతువుగ నున్నది. తహశీలుదారుగారికి చెప్పకొనటకు మేము పదియందీ వెళ్లితిమి. ఎన్ని మారులు చూచినను వారిదర్శనముగట దుర్లుభమయ్యెను. వీరికి పడుచుండెను. తహశీలుదారువారు కుర్చీమీద కూర్చుని యుండిరి. వెన్నుకు తీసికొననున్న హెడ్డుకుమార్తాగారు కుర్చీ పక్కను సేలమీద మెగి కూర్చుండి సంభాయిషీ యిచ్చుచుండిరి. చివరకు మేము సాహసించి మాటలాడ నుద్యమించితిమి. కాని తహశీలుదారువారు "నేను పనితొందరలోనున్నా" నని అంగ్ల భాషకు కోపవ్యక్తితో నుడిచిరి. ఏమి చేయునదియు లేక చివరతనములతో నీటికి మరలితిమి. త్వరలో గవర్నమెంటువారు పురపాల నిర్ణయమునుండి తొలగించదరని నమ్ముచున్నాము:—తమకు పురవాసి.

కలకత్తాలోని పిల్లవాదొకడు అగ్నిపుల్లలతో ఆటలాడుకొనుచుండగా, అని మండి బట్టలకు నివృత్తులగుటకొని, దేవానంతయు కాలిపోయి తక్షణమే స్పృశింపి పడిపోయెను. వైద్యులాయందు బాలకుని చికిత్సచేయుచుండినను ఫలింపక కొద్ది కాలములోనే మరణించెను.

కాశీయాత్ర ప్రతిష్ఠింపబడిన హిందూవిశ్వవిద్యాలయ ప్రధాన పట్టప్రవాస మహాసభ జనవరి 17-వ తేదీన జరుగును. విశ్వవిద్యాలయాధ్యక్షులగు మైసూరుమహారాజు గారధ్యక్షత వహించెదరు. ప్రోవాన్సులకు సింధియామహారాజు గారును, సర్ హాకోబ్స్ట బట్లరు గారును సభకు వచ్చెదరు.

German Barks in England Banned.

London, December 5.
Mr. Stanley, President of the Board of Trade, declares that there is no possibility of German Barks reopening for at least five years after peace and then only with the consent of Parliament.

The Silver Market. No Change in Tons.

London, December 5.
Messrs. Montagu's reports says:—There is no change in the tone of the market which shows no animation and is not expected to do so until licences for export are freely granted. The Shanghai exchange has slightly hardened.

Russia

Bolshevist Power in Evacuated Lands.

London, December 5th.—A journal learns from refugees that the situation in Estonia and Livonia is desperate. Germans are returning home and power has passed to Bolsheviks. All moderates regard help from Berlin as the only salvation:—("C. & M. Gazette.")

LAHORE, December 7.
LONDON, December 5th.—Fighting on the frontiers of new countries being carved out in Austria is reported from different sources:—("C. & M. Gazette")

Indian Telegrams.

FROM OUR OWN CORRESPONDENTS

(BY WIRE.)

Delhi

The All-India Moslem League.

DELHI, December 4.
The Reception Committee of the 11th Session of the All India Muslim League publishes the following for the information of the gentlemen who intend to join the Sessions of the League this year:—

(1) The Sessions of the League will be held on the 30th and 31st December 1918, and if necessary on the 1st January 1919.

(2) Boarding and lodging arrangements for the guests will be made for four days, (i.e.) from the 29th December 1918 to 1st January 1919.

(3) Such arrangements will be made at the following rates:—

(a) For those who wish to live in Indian style Rs. 3 per day.

(b) For those who wish to live in European style Rs. 8 and Rs. 12 per day according to the hotel in which they are accommodated.

(4) Carriages for the conveyance of the guests from the Railway Station to the camp and from the camp to the Railway station will be supplied to them free of charge.

(5) Members of the All-India Muslim League and the visitors who intend to attend the League are requested to communicate their intention to the General Secretary, Muslim League Reception Committee, Fatehpuri, Delhi, by the 20th December at the latest. The Committee will not be responsible for the boarding and lodging arrangements of guests who fail to get their names registered by the date above mentioned.

(6) Guests will please take care to mention in their letters whether they want to live in Indian or European style.

In the end the Reception Committee appeals to all the gentlemen who take interest in communal work to note the extraordinary importance of this session of the league and attend it in large numbers themselves as well as induce their friends and relations, who are not members of the League already, to join it and attend the sessions.

All-India Muslim League, } Sd. (Hajee) Abdul Ghaffar,
Reception Committee Office }
Fatehpuri, Delhi. } General Secretary.

Calcutta

The Indian National Congress.

Bergal Committee's Views.

CALCUTTA, December 9.
The Bengal Congress Committee have asked the Delhi Reception Committee to note the following points when drafting resolutions to be placed before the Congress: (i) That the declaration of rights passed at the Bombay Special Congress should be reaffirmed, (ii) That the resolution on reforms passed there should on no account be disturbed or altered till the bill is introduced in Parliament, when such action might be taken as considered necessary, (iii) That the Rowlatt Committee recommendations to be condemned, (iv) That a general amnesty to political prisoners and detainees be given, (v) That war contribution of 45 crores be disapproved, (vi) That the attempt to make the Defence of India Act permanent be condemned, and (vii) that the Press Act be abolished.

Bergal Ambulance Corps Prisoners

Set Free by Turks.

CALCUTTA, December 9.
Telegraphic news has been just received in Calcutta that some members of the Bergal Ambulance Corps which left Calcutta for Mesopotamia in June 1915 and were taken prisoners by the Turks have been released. Six of them have made their way to Suiz and two or three others are expected to reach there soon. They will probably be in Calcutta in less than a fortnight.

Punjab

Punjab Government and "Tribune."

Editor's Explanation.

LAHORE, December 9.
In connection with the order of the Punjab Government excluding the representative of the "Tribune" from meetings of the Legislative Council, the "Tribune" in Sunday's issue gives an account of the conversation the editor had with the Hon'ble Mr. Ellis, Secretary of the Punjab Legislative Council. It appeared from the conversation that the Government action was taken not merely for the mistake made by the "Tribune" representative in reporting His Honour's speech but also for the comments based on that report. As for the first, the "Tribune" says that it can express and has expressed its regret, but as to the comments it expressed no regret and says that even on giving a careful consideration on the subject, it is unable to say that it would have made any but verbal alterations in what it wrote if it had the full text of His Honour's speech instead of the summary of its reporter.

Messrs. Bannerjee & Co.

Lecture in Lahore.

LAHORE, December 9.
There was a very large gathering of the citizens of Lahore at Bradlaugh Hall on Sunday afternoon to hear the lectures of Messrs. Bannerjee, Sastri, Sapru and Aftab Ahmed Khan. The admission was by tickets. The hall was filled to its utmost. Mr. Surendranath Bannerjee and Dr. Tej Babadur Sapru in the course of their speeches dwelt on the question of self-government and explained the attitude of the moderates concerning the reform scheme both admitting that differences between themselves and the other party were slight and small. They were all going to the temple of the Motherland though by devious means. Mr. Bannerjee exhorted the audience to be devoted to their country, to be courageous, to bear sacrifices in the service of the Motherland. The Punjab, he said, should be sentinels, the vanguards and leaders in the march for self government.

Dr. Sapru.

Dr. Sapru asked the people of the Punjab to prepare themselves for the future task that awaited them instead of wasting time in controversies. He was quite sure they would prove their fitness soon as opportunity was given them. He led more home from his own countrymen and future generations, but from President Wilson or any outsider. Everybody was united in India on the question of self-government.

Mr. Sastri.

The Hon'ble Mr. Sastri in the course of his speech appealed to the young men of the Punjab to learn strict discipline, to be ready to bear all sacrifices and prove themselves worthy servants of India. He asked them to start a branch of the Servants of India Society in accordance to the regulations of the society so that they might become true and real workers in the service of the Motherland.

Mr. Ahmed Khan.

Sahibzada Aftab Ahmed Khan who spoke in Urdu exhorted the audience to sink all communal differences and present a united front to attain that worthy idea which would make them a self-governing nation.

Dr. Gopal Choud.

Doctor Gopal Chanda Narang who presided in his closing remarks said they could not accept their birthright as a favour. He exhorted Mr. Bannerjee and others not to have any permanent cleavage but to take the earliest opportunity to bridge the gulf that had been created and join the Congress in December.

Reform Committee Leaves for Nagpur

LAHORE, December 9.
The Reform Committee left Lahore for Nagpur on Sunday night by special train. Lord Southborough, who is ill could not proceed with the party. He will stay at Lahore for some time.

BOMBAY

English Mail's Arrival.

BOMBAY, December 9.
The S.S. "Chyebassa" with the outward mail of the 10th ultimo is expected to arrive in Bombay at daylight on Monday next.

Mecca Pilgrims.

Military Notification.

KARACHI, December 9.
A notification issued by the Military Governor and Political Officer, Basrah, says that in accordance with the proclamation of the General Officer commanding, pilgrims may now enter Mesopotamia freely. Pilgrims must be in organised parties under a headman who will be responsible for the good behaviour of the party and must be in possession of a certificate from a British Consular Officer or Political Agent establishing their identity as "bona fide" travellers. Pilgrims arriving in Basrah must normally proceed by the Euphrates river, transport over the Tigris not being available.

South India

Mr. Visweswaraya's Speech.

At the Time of Taking Leave

Of the Government Departments.

BANGALORE, December 9.
Sir M. Visweswaraya, Dewan, is taking leave of the Executive Council, the Member of Government and Secretaries said:—

I have requested the Secretaries of all Government Departments to meet me here before the Council separates because I want to make a brief personal statement and to inform you that I have obtained six months leave and am handing over charge this evening.

The fact that I shall be proceeding on leave has been definitely known to one or two members of this Council for some time past. It was not announced earlier because I wanted to avoid any public notice or comment which might prove embarrassing while I was still holding office.

At Sensational Report Devoid of Foundation

H. H. the Maharaja was pleased to approve of my leave so long ago as April last, and the Council are aware that the sensational report connecting my leave with the supposed constitutional changes in the administration are utterly devoid of foundation. I am responsible for withholding information concerning my impending departure and if any inconvenience has been caused to individual officers or to public business I can only say I am extremely sorry. The recent authoritative contradiction ought to set at rest all the various surmises which have found their way to the press.

Tribute to Sirdar Kantaraj Urs.

I regret that, on account of his indisposition, we miss on this occasion, the presence of my colleague and friend Sirdar M. Kantaraj Urs. I have always esteemed it a privilege to be associated with men of such great ability, distinction and experience as members of the Council. Their labours have contributed largely to the good name of the administration. It is true we have not always been able to see eye to eye on public questions but that may be partly due to the system under which we work. We ought to be satisfied that there has been substantial agreement on most questions of principle and policy.

Industrious and Zealous Secretaries.

The duties of Secretaries to Government are very exacting at all times and, happily, these responsible offices are at present filled by men of outstanding capacity, industry and zeal. The Secretaries have never spared themselves. Even if they tried, the pressure of business would not let them. I take this opportunity of conveying to them my highest esteem and warmest thanks for their loyal co-operation. I also wish to convey my cordial acknowledgments—I regret I have no chance of doing so individually to all those heads of departments, Deputy Commissioners and other officers who have worked zealously and untiringly in the interests of good administration in my time.

One of my enduring recollections will be the ungrudging help which my hardworking and efficient staff, my Private Secretary and Under and Assistant Secretaries to Government, have given me in their tireless zeal and devotion to my ideals. To these, I owe a debt of gratitude which I can never hope to repay.

When I took charge of this office a little over six years ago, I made the following statement in reply to a public address:—

"I notice that you refer to yet higher honours and rewards for me. It will, I hope, not be regarded as an affectation of modesty on my part if I say that all I have wanted is opportunity for work and that thoughts of personal advancement have not influenced my actions in recent years. With the important duties now graciously entrusted to me by His Highness the Maharaja, I have all the scope for work that I may have ever longed for. The pleasures of working for a few years more, of serving my Sovereign and my country is enough for me. Their interests will be my constant thought, and their approbation, if I am able to secure it, my best reward."

I hope it is pardonable for me to claim that, so far as the exigencies of the times permitted, there has been no discrepancy between the principles professed here and the practice of them. It is occasionally stated in private circles that I am pro this or anti that community. Time will show that I have tried to hold the scales even; but I am willing to admit that, as the Chief Executive Officer responsible for the welfare of the State, I have always regarded that my first and principal duty was to safeguard the interests of the Ruler and the people of Mysore.

I am painfully aware of my failure to have attained my ideals. I am disappointed that much that could have been done has not been accomplished. But I am thankful that the public have been well disposed and to single untoward event or incident has occurred to mar the even tenor of administration these six years. I have found the people of Mysore extremely reasonable and responsive, the vast rural population no less than the accredited public leaders. They have been trustful, I believe not because of any marked successes in the administration but because they knew Government were sincere and anxious to serve them.

I also desire to take this opportunity to thank the Press, both European and Indian, for their fairness and the generous attitude towards the Mysore Administration in my time.

I feel I cannot lay down office without giving expression to my profound gratitude to His Highness the Maharaja for all His Highness has been pleased to do for me and all the guidance, support and inspiration I have received in my labours for this State. Without such support, Government could not have accomplished a tithe of what has been done. His Highness' support never failed me in regard to the larger questions handled in my time and every small achievement has met with a most generous appreciation. In all our responsible work for the administration, the loyalty and the love of the people of Mysore for their Sovereign has been a most valuable asset. No one can think of His Highness without the deep veneration and respect due to his lofty character, noble ideals and devotion to the interests of his people. The memory of the exceptional treatment I have received and of His Highness' great personal kindness will be a source of happiness and joy that will cheer me throughout the rest of my life.

I thank you once more warmly for the help you have rendered me in maintaining high ideals during my term of office. I thank you for your generous trust and all your loyal efforts to aid me. I am sure I can bespeak the same consideration for my successor. The war which hitherto darkened the horizon is now happily lifted and there is a bright future for Mysore.

I have no wish to detain you with any lengthy remarks. There is the inevitable sadness which comes from the breaking up of old associations. Of late years, I have been daily spending 6 to 8 hours in this Council Room and I should be less than human if I did not feel sorry at parting from so many fellow workers and personal friends.

Intimation has been received that the aeroplane flight to India has been slightly delayed and that the arrival at Delhi cannot now take place until Thursday the 12th and may be later.

క్షయరోగ నివారక వైద్యాలయము.

బొంబాయి నగరమున పేరొందిన డాక్టర్ మోరీసుగ నిర్మించిన క్షయరోగ నివారక వైద్యాలయమును మొన్నటి కని వారమునాటి సాయంకాలము విల్లింగ్డను ప్రభువుగారు తెరచిరి. సిద్ధిపూర్ ప్రభువుగారి యాజమాన్యమున 1912-వ సంవత్సరము ఏప్రిలు 2-న లేదీని బొంబాయి నగరమున దొక పెద్ద బహిరంగ సభ జరిగెననియు, ఆ సమయమున క్షయరోగ విభ్యం సక సంఘ మొకటి యేర్పడిననియు, అది పంచమవార్షికుక్రమరీగారి పేరిట నామాంకితము చేయబడిననియు, తదనంతరము క్షయరోగ నివారక వైద్యాలయమును తత్సంఘమునకు ప్రధాన కార్యదర్శిగా డాక్టరు జె.ఎ.బి.గారు చెప్పిరి. సంఘము చేసిన వివిధ కార్యముల వేర్వేరిన వివరముల వారి ట్టెనిరి. క్షయరోగ మింక నారంభదశ యందుండగనే తన్ని వారదార్థ మొక జైషధాలయమును నిర్మించుట అత్యంత శక్తికమని సంఘమువారు గ్రహించిరి. అందు నిమిత్తము వారు ఫరాధితులందరికిని, జనోపకార సంఘములన్నిటికిని విజ్ఞాపనము నంపిరి. అంత పెద్దన్న ఇండియా టర్నకల్లు వారు 2 లక్షల రూపముల బహుమానము మొసగిరి. బొంబాయి దొరతనమువారిని, పురపాలక సంఘమువారిని సహాయము చేయజేరగా దొరతనమువారు రూ. 25000 ల విరాళము జొసగుచు సాంవత్సరికపుచందాను రూ. 10,000 లనుండి రూ. 15000 లకు పెచ్చించిరి. పురపాలక సంఘమువారు కూడ రూ. 25000 ల విరాళము నొసగుచు సాంవత్సరికపుచందాను రూ. 10,000 నుండి రూ. 20000 లకు పెచ్చించిరి. ఈ సహాయము మొదలించినందుల కరకుటర్నకల్లు వారికిని, దొరతనమువారికిని, పురపాలక సంఘమువారికి తమ కృతజ్ఞతను తెలుపుచు బొంబాయియందలి ధనవంతులగుచేర్చు లింపుకయు సహాయ మొనరింపవలయుట చాల విచారకరమని వారు చెప్పిరి.

డాక్టరు ఎన్. హెచ్చి. చిక్కిగారిట్లు చెప్పిరి:— గవర్నరుగారు తెరవనున్న ప్రతిష్ఠాపనోద్దేశము మాకు విధములు. ప్రారంభ చికిత్స కొక ఆరోగ్య కాలను నిర్మించుట, క్షయరోగి పీడితులగు బాలలకు బహిరంగ పాఠశాలను స్థాపించుట, రోగము చాలవర కభివృద్ధి కెందిన రోగిలకు ప్రత్యేకముగ నొక ఆసుపత్రిని నిర్మించుట. మొదట 50 మంచములను వేయట ముద్దేశపడినది. గాని తలయసాగు ధరలు అత్యధికమితముగ పెరిగిపోవుటచే మొదట 20 మంచములతో నారంభించి యధానంతరము మరికొన్ని అనుకూలమగు సంగతులు పూర్తిచేయుటకు నిశ్చయింపబడినది. సంయుక్త రాష్ట్రములందలి ఆరోగ్యకాలయం దెట్టి యేర్పాటులు చేయబడుచున్నదియో కనుగొని నచ్చుటకు డాక్టరు కె.హెచ్చిగారిని, మదనపల్లియందలి ఆరోగ్యకాలయం దెట్టి యేర్పాటులు చేయబడుచున్నదియో కనుగొనినప్పుడు మేట్రను గ్విడెరాకన్యాయును బంపబడిరి. చాలదూరములందున్న ఆలయముల జూచినప్పుడు వలన పెట్టులాభములు గలగలగల వని సంఘమువారిట్లు చేసిరి. అందువలన బొంబాయి కెట్టియేర్పాటులను చేసిన బాగుండునదియు వారుగ్రహింపగలగుదురు. మొత్తముమీదగ్యయము ప్రస్తుతము రూ. 8 లక్షలకు మించియుండుననియు, అందు డాక్టరు టర్నరుగారు చెప్పినమార్గములద్వారా వచ్చినవసతును, మిగతావలసి యుండు ధనమును సంఘనిధియందీయు వెచ్చింపబడుననియు, ప్రధానధనము ఆసుపత్రిగను, ఆరోగ్యకాల గను ఉపయోగింపబడుననియు, తోటయును, దాదామును రోగులు గాలిలో విహరించుటకు పనికివచ్చుననియు, అవసరమునట్టి క్రొత్త భవనములు నిర్మింపబడుననియు వారు చెప్పిరి.

తాము వైద్యకాగ్యవిశాఖము మొట్టమొదట ప్రెస్సు స్ట్రీటునందలి జైషధాలయమునకు కంఘస్థాపనము చేయబోయినదియు, అందును క్షయరోగ నివారకము ప్రత్యేకపు ఏర్పాటులు చేయబడుచున్నవనియు, పెద్ద ఇండియా టర్నకల్లువారు చేసిన సహాయము చాల ఉదారవంతమైనదనియు, తాము పరిపాలనమునకు వచ్చినదానిగ వారిట్టి సహాయములను విశేషముగా జేయుచు వచ్చుచున్నారనియు, వారెల్లప్పుడు నిట్లుచేయుదురుగాక యని తాముగోరుచున్నామనియు, దొరతనమువారును, పురపాలక సంఘమువారును నిరంతర మిట్టిసహకారములకు తోడ్పడుచుండుట సంతోషపాపముగాయు, వారి సహాయమున చేసిన సహాయములనునే ఆరోగ్య

కాలాసంస్థాపనము విజయవంత మయ్యెననియును, అక్కరగల వారందరును క్షయరోగ నివారకము మెట్లుగను ప్రయత్నములను చేయవలయుననియు, ఆనగరమున ప్రజలు నివసించునీటి యేమియు బాగులేదనియు, చాల అశక్తి క్రికగముగనూడ నున్నదనియు, ఈ లీల చే పనిచేయించువారల మనుష్యులను సంగతిని మఱియొక వారి కనుకూలమగు ఏర్పాటులను చేయవలయుననియు కొంతమంది అట్లు చేయగడంబుటకు సం తోషించి తాము కృతజ్ఞుల తెలుపుచున్నా రనియు, తక్కిన వారలను తమ పని వాంఛించి ఆ రోగ్య స్థితి యందున్న, తమ పని అంత బాగుగ నిర్వహించబడగల దను సంగతిని గ్రహింప వలయు ననియు పనివాండ్రులకు ధనికులకు నింక నెక్కుడు స్నేహ ముండవలయు ననియు, భవాధికు లీ సంగతిని గ్రహించి పనివాండ్రతో నెక్కుడు వికషత్వమును గలియుండుట కవకాశము గలిగియుండవలయు ననియు వారు చెప్పిరి.

ఈయన్నికట్టాపకారముగ విల్లింగ్డను సలిగారొక తాటి చెట్టును నాటి దానిని కాపాడినారు కెచ్చి. పిమ్మట విల్లింగ్డను దంపతుల కొక పెండిగి న్నె భావకచిహ్నముగ నీయబడినది. పిమ్మట వారాధికనమును ముగించి సాంత్యాధివాస్తవ్యులగు సంగముగారు అప్పించిన బాడ్జిచక్రవర్తిగారి ప్రతిమను బహిరంగపరచిరి.

గంజాముజిల్లా సంఘము.

ముఖ్యవిషయములు చర్చించుట. గంజాముజిల్లా సంఘమువారి సభాసమావేశ మొకటి ఈచుట్ట జరిగినది. అందీటి ర్యానుములు చర్చించబడి యేకగ్రీవముగా వామోదించబడినది.

- (1) రాబోవు సంధియందు భారతిదేశ నాయకులకు పోలింగిధ్య మిప్పించుటకు సామ్రాజ్యప్రభుత్వము వారిని కోరవలయును.
- (2) లోకమాన్య తిలకు, జోనెపు బాప్టిస్టా, కన్టూరి రంగఅయ్యంగారు సంధిసభలో ప్రతినిధులుగ నుండుటకు కాంగ్రెసు లీకుల వారు ప్రార్థింపవలయును.
- (3) రౌలటు కమిటీవారి నివేదికమునందలి సూచనలను కానూరూపమున ప్రజే పెట్టునూడ దని ఈ సంఘమువారు ఖండించుచున్నారు.
- (4) బొంబాయిజాతీయ సమ్యేకనమువారు నవంబరు 15 వ తేదీనాడు పంపిన త్రిర్యానమును సభవా వామోదించుచున్నారు.
- (5) యధ్యము విజయవంతముగా ముగిసినందువలన కాంగ్రెసు లీకుల రాజుబాధములకు రహదారిత్వముల నిష్పించ దొరతనమువారిని ఈసభ వారు కోరుచున్నారు.
- (6) సంఘనిధికి, ధనసహాయముచేసిన జేవిడి జమీందారులు కందువారి బాలనూర్పుపసాదగావు బహదరువారికి సభవారు వందనముల సమర్పించుచున్నారు.
- (7) మదరాసు ప్రభుత్వము వారు నవంబరు 20 వ తేదీనాడు సంస్కరణసంఘములందు సాక్ష్య మిచ్చుటకుగాను ప్రకటించిన పద్ధతులవలన దేశప్రజాభిప్రాయము కనుగొనుట కష్టతరమనియు, అందువలన ప్రజాసంఘములను ప్రజానాయకులను, సాక్ష్యమిచ్చుటకుదొరతనమువారావ్యాపించవలయునని గంజాముజిల్లాసంఘమువారు రభిప్రాయపడుచున్నారు.

సర్ ఎం. విశ్వేశ్వరయ్యగారు:—వీరు ఆరు నెలల నెలవును తీసికొనుచుండుటచే తమ ఆఫీసు చార్జీవి ఎ. ఆర్. బెనర్జీ, వి. సి. ఎన్. గారి కొప్పగించి పోయిరి. సర్దూకాంతరాజు ఉర్సుగారు భర్తబాధకులై నెల నెలవు తీసికొనుటచేత చార్జీ బెనర్జీగారి కీయబడినది. విశ్వేశ్వరయ్యగారు కొన్నివారములు బెంగళూరులోనుండి అనంతరము బొంబాయి కేగెదరు.

కతావధానము:—గురజగ్రామమునందు ఈ నెల 4,5 తారీఖులకు రాజా మదన వేంకట మానుమంత జగన్నాథరావు బహద్రుల జమీందారుగారి యాస్థానమునందు జమీందారుగారి యదరణ ప్రేరణముల ప్రబంధకవివేచనను వివాదాంకితులను అద్యుత్తర రామాయణాది పంచవీణ్ గ్రంథకర్తలను అను సందగిరి వేంకటప్పారావు పంతులుగారి యాధిపత్యముక్రింద గురజ బాలికాపాఠశాల ప్రధానోపాధ్యాయులు తెలితీ ప్రందరికాకుడు గారిచే కతావధానము జయప్రథముగా సలపబడినది. ఈ అవధానంబున వీరు చూపిన భారణాకీర్తియును కృతుధ్వియును, భారాప్రవాసమును సభ్యుల నానందాద్ధి నోలలాడించి కవిజనసంస్కృత్య మయ్యెను. — పురవాసి.

నేత్ర యంత్రాగారములు

కూలివాండ్ర పరిస్థితులు వాడియాగారి యుపన్యాసము

ఇంకను యంత్రాగారములు తెరువబడ లేదు. ఈతి వాండ్రలో ఆ సేవలు అచ్చటచ్చట కూలివారిచేసికొని జేపించుచున్నారు. మూరజేములనుండి యంత్రాగారములలో పని చేయుటకు వచ్చిన కూలివాండ్రలో ననేకులు స్వగ్రామములకు వెళ్లుచున్నారు. కార్మికసంఘమువారు కూలివాండ్రు కష్టముల పాలుగాకుండ నుండుటకు వారికి సహాయములు చేయుచు ఈ సందర్భ సమయమున మాట దక్కించుకొనుచున్నందుల కెంతయు సంతోషకరము. నగరమున నున్న కూలివాండ్రందరు నగరవాసుల కేమియు తొందరలు కలుగజేయక, వాడియాగారి హితోపదేశము మేరకు కాంత స్వభావై కార్మికోద్యమమునకు గౌరవ ప్రతిష్ఠలు వేచ్చుచుండుట కుభ సూచకము.

కూలివాండ్రసభ. నిన్న మేము ప్రకటించిన ప్రకారము పెరంబూరు బారెట్లయొద్ద సాయంకాలము కూలివాండ్రసభ యొకటి జరిగినది. వాడియాగారు సభాధిపత్యము వహించి ఈ క్రింది విషయములను కూలివాండ్రకు చెప్పిరి:

మీకష్టముల పట్ల నగరమునందేగాక రాజధానిగారి వలసపోట్లనుండి సానుభూతి చూపుచు యుత్తములు వచ్చుచున్నవి కరవుకాలమున మీరకష్ట పడవలసిండుటకు అనేకులు ద్రవ్యమును బంపుచున్నారు. రాబోవుకదివారము వాడుకోకేలు వోలునందు నగరవాసులందరు మీ కష్టముల నాలోచించుట కొక గొప్పసభ చేయుదురు. మీ యుద్యమమునకు సానుభూతిచూపుచున్న ఆరిటిసెంటుగారు సభాధిపత్యము వహించి సాపక్షమున మాటలాడుదురు. పోలికువారు మీమీద కష్టపడి చూచుచున్న మీకు కొంచెమైనను అల్లరిచేసినవారు కాదు. ఇదియెంతయు సంతోషకరము. ఇటుల ముందుసయితముండిన మన యుద్యమమున కెంతయు లాభముండగలదు. భవాధ్యులగు యంత్రాగారము కూలివాండ్రను పలుకష్టముల బెట్టుటకు చరిత్రమున క్రొత్తగాదు. వాక్యాత్మకజేములతో బహు సంవత్సరములనుండి భాగ్యకంఠులకు కూలివాండ్రకు హారాహారోగ పోరాట ముండెడిది. కాని ప్రకృతము సత్యమే, ఆపోరాటమున జయించి, కూలివాండ్ర కష్టములని వారణ యగుచున్నవి. బిన్నికంపెనెవారు మీసహాయనిధిలోని వైకమునుకొంత రద్దుచేసిన విషయము చేయవలసిన పనిని న్యాయవాదులలో నాలోచించుచున్నాము. త్వరలోనే తగ్గిన యమున కంపెనెవారిమీద దావాతెచ్చి వారి న్యాయవాదులను కరణమును కోర్టులందు వెల్లడిచేయించగలము. మీరు కొంతకాలము ఓపికవహించి యుండుడు. మరలసంఘమునందు క్రొత్తగా 500 మంది పురుషులును వందమంది స్త్రీలునుచేరిన ప్రకటించుటకు ఎంతయు సంతోషకరముగా నున్నది.

వాడియాగారి యుపన్యాసమును కల్యాణసుందరము దలియారు కూలివాండ్రకు భావంతరీకరించిరి. తరువాత సభ ముగిసినది.

నేటివిషయములు. నేడు సయితము కూలివాండ్ర పరిస్థితులలో నేమియు మార్పులు గనబడుటలేదు. మరల కూలివాండ్రసభ యొకటి నేటిసాయంకాలము నాలుగుగంటలకు పెరంబూరునందు జరుగగలదు. వాడియాగారు సభాధిపత్యము వహింతురు.

వచ్చేదినోరువారము వకలు ఎన్. ఎన్. చెయిలపామును గలి మాసము 10 తేదీ మొయలు ఇంగ్లాడునుండి బొంబాయిలో సోమవారము వకలు ప్రవేశించిన నని ఆరుకోనుచున్నారు.

కాకినాడ కాండో:—కాకినాడ కివాగుకొండేయ్య పాలెములో క్రైస్తవరాజు ఆరు నుమారు 22 సంవత్సరముల వయస్సు గలిగిన యొక కావనిన్న వాడు చూపునకు బక్క వాడుగానున్నను అన్యకమయిన వ్యాయామవిద్యలు అనగా (1)తన తలవెండులకు పోలిక వోగల నాలుగు ఇనుపగుండ్లు కట్టుకొని యవలీలగా ముక్కెత్తుట, (2) ఇనుపగుండును నీరు ముట, (3) ఇనుపగుండును క్రొంచుట, (4) ఇనుపగుండును బిడవము కూర్చున్న మోటబండిని జుట్టుకొని యిరుక్కుట, ఇత్యాది బలమయినపనులు విరోధాత్ముల స్నేహితులకు జూపుచున్నాడు. కాని, యిందులకు నరసికి అర్హమేమియు లేదు. వ్యాయాసక్రీడావిధియలు సదర సత్తిరాగా ప్రదర్శనముల త్రిగించి పారిపోషికముల నొసగుచుండినవో వ్యాయామవిద్యను ప్రోత్సహించినవారగుదురు.

